

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 31.50 Lir - ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCLOVENECC

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31.50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10.650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.

Filliale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 1010

Ugodni boji v severnem Tunisu

Italijanska torpedna letala potopila
sovražni rušilec in dva parnika, po-
škodovala pa še en rušilec in parnik
V alžirskem pristanišču so bile
bombardirane sovražne ladje

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Krajevni boji v severnem odseku Tunisa
so imeli za nas ugoden izid: poskušen sovražni
napad na južnem odseku je bil odbit s topniškim
ognjem.

Osnovi lovcu so zbili tri angleške stroje.

Skupine naših torpednih letal pod poveljstvom
majorja Cassini Gabriella iz Montesavino (Arezzo),
kapitana Graziani Giulia Cezarja iz Affila (Rim),
kapitana Spezzaferra Maria iz Torre Annunziata, po-
ročnika Avelle Michela iz Cuneo, so severovzhod-
no od Alžira napadle veliko zaščiten s premijavo;
tako se je potopil rušilec vrste »Jervis«, ki je bil
zadet z dvema torpedoma. Dva parnika s skupno
17.000 tonami sta se zadela v polno potopila: še
en rušilec in 7000 tonska trgovska ladja sta bila
težko poškodovana.

Italijanska letala so bombardirala ladje, za-
sidrane v alžirskem sidrišču in povzročila silo-
vite eksplozije.

Včeraj so skupine nasprotnih letal spuščale
številne bombe na Cagliari in Palermo ter
zadele javna poslopja in civilne zgradbe; doslej je
bilo ugotovljenih 200 mrtvih in nekaj sto ranje-
nih v Cagliariu, trije mrtvi in osem ranjenih v
Palermu.

Šest sovražnih letal je bilo sestreljenih, tri je
sestrelilo italijansko-nemško protiletalsko topni-
štvo, blizu Palermo, dve so sestrelili v silovitih
spopadih naši lovcu ob rtu Spartivento, enega
pa nemški lovcu nekoliko proti jugu od Sardi-
nije.

Pri S. Maria Castellabate (Salerno) so
bili pobrani trije člani posadke nekega angleškega
letala, ki je padlo v morje.

Dodatek k vojnemu poročilu št. 1010:

V silajnem nastopu torpednih letal, o katerem
govori današnje vojno poročilo, so se odlikovali
tudi naslednji piloti: poročnik Cipriani Roberto iz
Firenze, poročnik Bargania Francesco iz Foligno,
poročnik Fagnoni Carlo iz Carrare, poročnik Am-
mannato Porthos iz Rima, poročnik Vinciguerra
Pasquale iz Catanie, poročnik Borrelli Ernesto iz
Gragnana (Napoli), poročnik Giannone Vincenzo
iz Catanie, podporočnik Salvatore Luigi iz Rieta,
podporočnik Sponza Ottone iz Trieste, podporočnik
Scandarbulo Vittorio iz Pianize (Venezija), višji
narednik Di Gennaro Pasquale iz Averse, nared-
nik vodnik Roscini Italo iz Santa Maria degli An-
geli (Perugia), narednik vodnik Teotato Corrado
iz Baghina (Siracusa), narednik vodnik Vidali Gio-
vanni iz Cesene (Forlì), narednik Haessely Valter
iz Torino.

Nemčija po moči prekaša Sovjete

Zadnje tri mesece so imeli Sovjeti desetkrat večje izgube kakor Nemci

Berlin, 1. marca. Nemški tisk se na široko ba-
vi z ustaljevanjem vzhodnega bojišča, kakor tudi
z mobilizacijo v Nemčiji in zasedenih pokrajinah.
Dr. Ley piše v listu »Angriff«, da je Nemčija zad-
nje dni izvajala največje in najodličnejše mo-
ralno bitko v tej vojni in v zgodovini sploh in je
zmagala v drugi, nič manj odločilni bitki, v bitki
za Evropo. »Tuji delavci« - pripominja dr. Ley
- »so se pomnožili in njihov prispevek k delu
za zmago se je povečal. Zasedene pokrajine se v
nasprotju s Churchillovim upanjem niso uprle.
Škodoželjni nevtalci so začeli prihajati k zavesti.
Pred alternativo Hitler ali Stalin raje žele Evropo
pod Hitlerjevim vodstvom.« Dr. Ley se nato obra-
ča na nevedne ter na pesimiste ter jim preprosto
in učinkovito prikazuje, da je nemška sila večja
od boljševiške. Takole piše: »Sovjetska Rusija je
imela 170 milijonov prebivalcev, od katerih živi
zdaj 70 milijonov v krajih, ki so jih zasedle nem-
ške čete. Preostala torej še 100 milijonov, toda od
tega živi 15 do 20 milijonov v Sibiriji in zato ne
pridejo v poštev. Preostane nazadnje le še 80 do
85 milijonov prebivalcev. Proti tem lahko posta-
vimo 85 milijonov Nemcev, 70 milijonov zavezni-
kov in 150 milijonov prebivalcev po evropskih za-
sedenih pokrajinah. Če se nam posreči, kar se nam
brez dvoma bo posrečilo, mobilizirati teh 300 mi-
lijonov, bodisi za vojaške, bodisi za delavce, bomo
prekašali boljševizem tudi po številu.

Ameriške izgube

Buenos Aires, 1. marca. AS. Ameriško vojno
ministrstvo je pred nedavnimi objavilo nekaj po-
datkov o izgubah ameriške vojske. Zanimivo je,
da služi v ameriški vojski nad 450.000 črncev in
da je med njimi kakih 1000 častnikov. Njihove
dosedanje izgube znašajo 66.399. Od tega je 10.455
mrtvih, 11.187 ranjenih, 38.027 pogrešanih, 6.641
ujetih, 89.000 pa interniranih v nevtralnih drža-
vah. Seznan izgub kopenske vojske do 15. februa-
rja znaša 3.781 mrtvih, 6.689 ranjenih, 25.323 po-
grešanih, 6.641 ujetih in 89 interniranih. Skupno
število znaša torej 42.623 mož. Izgube mornarice
in obalne obrambe znašajo do 27. februarja 6.673
mrtvih, 4.489 ranjenih, 12.604 pogrešanih, skupno
torej 23.776 mož. To so seveda uradni podatki,
objavljeni v Združenih državah, ki po vzgledu
svoje angleške zaveznice objavljajo svoje izgube
v obsekih.

Nemški zunanji minister v Rimu

Von Ribbentrop je izročil Duceju Hitlerjevo osebno poslanico - Obdelana so bila vsa evropska vprašanja
Popolna enotnost med Italijo in Nemčijo, ki bosta nadaljevali vojno do zmage

Rim, 1. marca. AS. Nemški zunanji minister
von Ribbentrop je po Hitlerjevem naročilu pri-
šel zadnje dni v Italijo, kjer se je mudil od 24.
do 28. februarja. Ob prihodu so ga sprejeli dr-
žavni podtajnik v zunanjem ministrstvu Bastia-

nini, državna podtajnika Rossi in Albini, visoke
osebnosti države in stranke ter oboroženih sil,
kakor tudi veleposlanik von Mackensen, obdan
od osebja nemškega veleposlanstva v Rimu.
Nemškega zunanjega ministra so spremljali

veleposlanik Ritter iz nemškega zunanjega mi-
nistrstva, podnačelnik glavnega poveljstva v
Hitlerjevem glavnem stanu general Warlimont
ter načelniki pristojnih oddelkov nemškega zu-
nanjega ministrstva. Prišel je tudi italijanski
veleposlanik v Berlinu Alfieri. Naslednji dan
po svojem prihodu je bil minister von Ribben-
tropski sprejet pri Duceju v njegovih uradih, kjer
mu je izročil osebno Hitlerjevo poslanico. Na-
to je sledil prvi sestanek ob navzočnosti pod-
tajnika v zunanjem ministrstvu Bistancinija ter
veleposlanikov von Mackensa in Alfieri. Se-
stanek je trajal več kakor 4 ure. Pogovori so se
nadaljevali še isti dan, kakor tudi naslednji dan.
Popolnoma so bila obravnavana vsa evropska
vprašanja ter vodenja vojne sile trojne zveze
Nekemu teh sestankov sta prisostvovala tudi na-
čelnik italijanskega glavnega stana general Am-
brosio in general Warlimont iz Hitlerjevega
glavnega stana poleg podtajnika Bastianinija,
ki je imel že s svoje strani dolg razgovor z mi-
nistrom von Ribbentropom. Na pogovorih, ki so
potekali v vzdušju odkrite prisrčnosti in prijat-
eljstva, ki večata Duceja in Hitlerja, je bila
ugotovljena popolna enotnost v vseh pogledih,
ki je vedno obstojala med obema državama in
ki je zagotovila uspeha v borbi, ki jo ti dve dr-
žavi vodita v polni solidarnosti z Japonsko in
zavezniki.

Duce in minister von Ribbentrop sta po-
trdila odločnost obeh držav, nadaljevati vojno
z vsemi potrebnimi silami do uničenja sovraž-
nih sil in do odprave smrtne nevarnosti boljšev-
izacije Evrope, ki se je zopet pokazala na
vzhodnem bojišču. Potem sta Duce in von Rib-
bentrop še enkrat izjavila odločen namen Ita-
lije in Nemčije, ustvariti v Evropi po končni
zmagi nov red, ki bo zagotavljal varen obstoj
v vzdušju pravičnosti ter sodelovanja vsem
evropskim narodom, svobodnim pred bogatstvom
in judovstvom, ki bodo lahko pogumno razvijali
svoje sile ter čitili svoje medsebojne koristi
znotraj trdnih meja velikankega evropskega
prostora.

Sovjeti so bili vrženi preko Donca

Nudi boji na Kavkazu, pri Kursku, Orelu, Ilimskem in Ladoškem jezeru
V februarju je bilo potopljenih 90 angleško-ameriških ladij s 576.800 t.

Hitlerjev glavni stan, 1. marca. Nemško vr-
hovno poveljstvo objavlja:

Napadi, ki jih je sovražnik tudi včeraj pod-
vzel proti fronti na Kubanjskem mosti-
šču so se zrušili z visokimi krvavimi izgubami.
Pred Novorosijskom je topništvo vojske
zažgalo z oklopnimi vozili naloženo sovražno
ladjo.

Na bojišču ob Miusu je sovražnik po mo-
čni topniški pripravi prešel na široki fronti k na-
padu. Sovjetske čete so bile že pred glavno boj-
no črto v odločnem obrambnem boju razbite.

Lastni napadi v prostoru pri Izjumu so
tudi včeraj nadalje pridobili na prostoru. Na-
padalne divizije so vrgle žilavo branečega se
sovražnika na Donec in preko Donca na-
zaj. Razpršeni in odrezani sovjetski oddelki so
bili uničeni in pri tem 25 oklopnih vozil sestre-
ljenih ter zajetih mnogo ujetnikov in plena.
Močni oddelki bojnih letal in letal za bliznje po-
lete so izvedli silovite napadalne udarce proti
bežečim kolonom in množicnim sovjetskimi silam.

V prostoru pri Harkovu, Kursku in Orlu
in južno od Ilimskega jezera so se v težkih
bojih izjavili številni sovražni napadi. Na nekem
mestu je bil motoriziran sovjetski oddelk obko-
ljen in uničen.

Proti izpostavljenemu loku postojank južno od
Ladoškega jezera je sovražnik včeraj pod-
vzel zaporedoma 10 napadov, ki so bili vsi z iz-
gubami odbiti.

Od 21. do 28. februarja je bilo na vzhodnem
bojišču 1060 sovjetskih oklopnih vozil od kopne
vojske uničenih, zajetih ali onesposobljenih za
borbo.

Nemške pomorske sile so pred Novorosijs-
skom v ponovnih napadih potopile eno torpedov-
ko, štiri trgovske ladje s skupno 6500 tonami in
dve obrežni ladji. Letalstvo je potopilo še nadalj-
nji dve sovražni prevoznici ladij.

Napadi nemških in italijanskih čet na sever-
nem tuniškem bojišču so prinesli nadaljnje
uspehe. V pretekli noči so bile po dosedanjih ugo-
tovitvah pred alžirsko obalo 3 velike sovražne
prevozne ladje zadete z letalskimi torpedi. Uni-
čene ene ladje s 7000 tonami je sigurno.

V Sredozemskem morju so podmorniški

lovci vojne mornarice potopili eno sovražno pod-
mornico.

Pri vojaško brezpomembnih napadih britan-
skih letal proti nekaj krajem zasedenega zapad-
nega ozemlja in pa proti nekemu oporišču ob
Atlantski obali, kakor tudi pri posameznih
bombnih napadih na zapadno Nemčijo v
pretekli noči, je imelo prebivalstvo izgube. Pet
sovražnih letal je bilo sestreljenih.

V borbi proti ladjem Velike Britanije in
Zedinjenih držav ameriških so potopile podmor-
nice v februarju 82 sovražnih trgovskih ladij
s 545.300 tonami in torpedirale 14 nadaljnjih
ladij, izmed katerih jih je mogoče večje število
smatrati prav tako za potopljene. Hitri člani so
potopili tri trgovske ladje s 6000 tonami, letal-
stvo pa je potopilo v istem času pet trgovskih
ladij s 25.000 tonami in poškodovalo 14 trgovskih
ladij, deloma težko. S tem je bilo v februarju
uničenih 576.800 ton sovražnega ladijskega pro-
stora.

Podmornice so potopile nadalje eno križarko,
en rušilec in eno spremljevalno ladjo. Druge edi-
nice vojne mornarice so uničile tri hitre čolne,
dve stražni ladji, eno preskrbovalno ladjo in eno
podmornico. Nadalje je letalstvo potopilo eno
podmornico, poškodovalo pa dve križarki in neko
manjšo vojno ladjo.

Sovjeti so se pripravljali 20 let

Monakovo, 1. marca. AS. »Abendzeitung« se
bavi z boljševiško propagando, ki bi rada prepri-
čala svet, da Moskva ni imela nikdar napadalnih
namenov proti ostalemu svetu. List nato omenja,
kaj je pred 20 leti pisal o nalogi rdeče armade
maršal Tuhačevski, ki je bil leta 1923 zvezda
prvega reda na sovjetskem nebu ter je užival po-
polno zaupanje takratnega političnega vodstva. On
je zahteval takojšen oborožen vdor v zahodno
Evropo, ki bi razširil rusko oblast naprej na so-
sednje narode, nato pa s pomočjo rdeče armade
na ves zahod. Boljševizem mora zgraditi armado,

ki bo sposobna za ofenzivo izven lastnih meja
— nadaljuje Tuhačevski — kajti v Sovjetski Zve-
zi nima kakih posebnih nalog. Rdeča armada je
praktično povezana s cilji svetovne revolucije. Če
dve leti je nato še drug boljševiški vojaški vodi-
tel, Jakob Vidovič Brabkin, znan pod imenom
Gužev, obudil načrt Tuhačevskega in pisal: »Mi
pripravljamo armado, ki bo služila ne le obrambi,
marveč ofenzivni vojni proti zahodnim državam.
Vzporedno z velikim izbruhom svetovne revolucije
mora korakati tudi naša vojaška strategija.«

Proslava obletnice smrti vojvode D'Aosta

Rim, 1. marca. AS. Pod pokroviteljstvom faš-
istične stranke bo fašistični zavod za Italijansko
Afriko 3. marca praznoval prvo obletnico slavne
žrtve vojvode D'Aoste. V navedenih krajih bodo
imeli spominjske govore sledeči: v Rimu Carlo
Scorza, v Milanu Carlo Boreani, v Napoliju Um-
berto Guglielminotti, v Firenzi Severio Fera, v Bo-
logni Davide Fosea, v Bariju Carlo Fetterappa, v
Pisi Carlo Ciglio, v Padovi Attilio Simioni, v Trie-
steju Ardito Desio, v Pistoji Angelo Nori, v Modeni
Leonardo Gana, v Perugiji Pascot.

Grof Ciano izročil poverilnice sv. očetu

Vatikansko mesto, 1. marca AS. Danes zju-
traj ob desetih je izročil grof Ciano svoje po-
verilnice sv. očetu. Vatikanski dostojanstveniki
so se po običajnem ceremonijelu podali na po-
slaništvo, odkoder so spremili grofa Ciana v Va-
tikan. Pri njegovem vstopu v Vatikan je na tr-

gu sv. Damasta palatinska straža izkazala čast
grofu Ciano, ki ga je sprejel poveljnik straže
Vitez Chiassi. Nato je šel sprejeto v spremstvu
švicarske garde v Klementovo dvorano, kjer je
sprejel grofa Ciana tajnik ceremonijela msgr.
Nartone, ki ga je spremljal do dvorane, kjer
je nahajal sv. oče, obdan z visokimi dostojan-
stveniki. Ko je grof Ciano izročil svoje poveril-
nice, se mu je poklonil in sv. oče ga je prijazno
nagovoril. Nato sta imela sv. oče in grof Ciano
razgovor v njegovi zasebni knjižnici. Preden so
je posloval, je grof Ciano predstavil sv. očetu
svojega prvega svetnika in ostalo spremstvo, na-
to pa se je podal k državnemu tajniku kardi-
nalu Maglionemu. Preden je zapustil Vatikan, se
je podal v baziliko sv. Petra. Po povratku v po-
slaništvo mu je kardinal Maglione po običaj-
nem ceremonijelu vrnil obisk.

Gandijev sin o trpljenju svojega očeta

Bangkok, 1. marca. AS. Gandijev sin De-
vadas je včeraj dejal, da se zdravi njegovega
očeta stalno slabša. Devadas Gandi je nato pri-
poročal ljudem, ki so prišli obiskat njegovega
očeta, naj ga čim manj vznemirjajo, saj razu-
mejo, da njegovo zdravje peša ter da bo po-
vzročilo mnoge skrbi tudi še dolgo po koncu
gladovne stavke. Policija je v Kalkuti in Bom-
bayu zaprla številne mladeniče, ki so nabijali
manifeste, v katerih se zahteva brezpogojno
osvoboditev Gandija. V Allahabadu se je mno-
žica demonstrantov podala proti zaporom ter
zahtevala oprostitve nekaterih aretiranih In-
dov. Policija je skupno z vojaštvom množico
razpršila in v tej zmešnjavi sta bila ranjena
dva vojaka in trije Indijci.

Totalna mobilizacija se pričinja

Berlin, 1. marca. AS. Kakor se je izvedelo iz
pristojnega vira, bodo v okviru civilne mobiliza-
cije v Nemčiji vse ženske, ki imajo dovoljenje za
vožnjo z avtomobili, nameščene v domovini za
vožnjo z lahkim avtomobili. Tiste žene, ki so že
imale dovoljenje za vožnjo z avtomobili, pa so
morda že izven prakse, si bodo lahko v kratkem
zopet pridobile to spretnost s potrebnim dodatnim
urjenjem. Vse tiste, ki ne znajo voziti avtomobilov,
imajo pa veselje za to, se bodo lahko udeleževale
brezplačnega pouka za vožnjo z avtomobili.

Bombe na Moresby

Tokio, 1. marca. AS. Iz uradnega vira se je
izvedelo, da so japonska letala bombardirala Port
Moresby na Novi Gvineji.

Novi spori med Mosko in begunskimi vladami

Lizbona, 1. mar. AS. Poljska vlada se je sešla
pod predsedstvom generala Sikorskega ter raz-
pravljala o poljsko-ruskih odnosih. Sprejela je
naslednje sklepe:

»Poljska vlada izjavlja, da niti pred izbruhom
sedanje vojne niti med njo poljski narod ni bil
nikdar pripravljen sodelovati z Nemčijo proti Ru-
siji. V svojih odnosih z Rusijo je bila Poljska
vedno pripravljena sodelovati na ruski strani za
nadaljevanje vojne ter za ohranitev prijateljskih
odnosov z Rusijo po doseženi zmagi. Poljska vlada
odločno zavrača zlobno propagando oči, ki obdol-
žuje poljsko vlado neposrednih in posrednih malo
prijateljskih stremiljenj do Rusije. Bedasto bi bilo
sumiti, da bi bila Poljska imela kakršne koli na-
men pogniti vzhodno mejo poljske republike ob
Dnjestrnu in Črnem morju ter dolžiti Poljsko, da
bi bila predlagala kakršne koli spremembe svojih
meja na vzhodu. Od trenutka, ko je bila podpisana
med Poljsko in Rusijo pogodba, t. j. do 30. ju-
lija 1941, poljska vlada ni spremenila svojega
mnenja glede poljskih meja nasproti Rusiji, glede
katerih naj bi obveljal »status quo«, to se pravi,
obveljalo naj bi stanje, kakršno je bilo 1. septem-
bra 1939.«

Lizbona, 1. marca. AS. Poljski list, ki izhaja
v Londonu »Dziennik Polski«, je objavil članek,

ki je bil vsekakor naročen od zgoraj in ki se
zgraža nad krutostjo in ostopostjo odgovorov sovjets-
ke vlade in note poljske vlade. Napetost med
Poljaki in Rusi pa ni edina vrzel med Kremljem
in takozvanimi vladami, katere čitli London. Po-
dobna nasprotja trajajo že nekaj tednov med
sovjetsko in namišljeno jugoslovansko vlado v
Londonu. Tudi takozvana čehoslovanska vlada je
vložila protestno noto pri sovjetski vladi zaradi
propagande sovjetskega radia, ki širi komunizem
v bivši Čehoslovaki. Očividno sovjetska propa-
ganda vneto deluje za ustanavljanje komunističnih
celic po vseh državah ob svoji zahodni meji, ki
so zdaj zasedene ali osvobojene od Nemcev. To
dela v upanju, da bi v primeru zmage lahko tam
vzpostavila komunistične vlade, te kraje pa vklju-
čila Zvezi sovjetskih republik.

»Times«-ov dopisnik poroča iz Washingtona,
da so znane osebnosti iz baltičskih držav, živeče v
Združenih državah, izrazile bojazen pred more-
bitno sovjetsko zmago in sporočile Belji hiši, da
bi Združene države in Anglija morali nujno že
vnaprej izjaviti, da ne bosta dopustili, da bi se
Rusija z izgovorom na komunizem in narodno
svobodo polastila baltičskih ter skandinavskih dr-
žav. »Timesov« dopisnik vztraja, d so takšne iz-
jave res potrebne, kajti sicer »Atlantska kartla«
ne bo imela več nikake propagandne vrednosti.

Obisk Visokega komisarja na živilskem trgu, v zbiralnici in razdelilnici mleka in pri Prevodu

Ljubljana, 1. marca.

V Soboto je Visoki komisar brez napovedi pregledal osrednji živilski trg, središče za zbiranje in razdelitev mleka ter Prehranjevalni zavod, pri kateri priliki je nadziral poslovanje pri raznih delih v teh ustanovah in se osebno prepričal o morebitnih nepravilnostih in težavah, ki so na poti vedno rednejšemu dobavljanju vseh potrebnih vrst živil za prehrano prebivalstva.

Povsod je bil Visoki komisar sprejet z izrazi toplih simpatij in priznanja prebivalstva za svoje nenehno zanimanje, ki je predvsem posvečeno skrbi manj premožnih slojev.

Na osrednjem živilskem trgu

Na živilskem trgu, kamor je Visoki komisar prispel okrog 8. ure, je obiskal razne stojnice za prodajo, kjer se je zadržal v razgovoru s prodajalci in kupci in zehoval od njih pojasnila o dobavljanju živil in njihovi kakovosti.

Med obiskovanjem sta se Visokemu komisarju pridružila podžupan dr. Tranchida in ravnatelj živilskega trga dr. Kunc, ki sta ga spremljala na nadaljnji poti in ga obveščala o raznih vprašanjih, ki se tičejo dobave živil.

Eksc. Gazioli se je podrobno zanimal za dovoz in preskrbo s sadjem.

V nadaljnjem je odšel tudi na ogled pokritega trga, kjer je nadziral prodajo mesa in se neposredno zanimal za razna vprašanja, ki se tičejo kakovosti, cen in načina razdelitve mesa.

V razdelilnici mleka

Pozneje je Visoki komisar odšel v razdelilnico mleka, kjer je obiskal vse prostore in si ogledal tekoče delo, nato pa tudi Urad za razdeljevanje mleka, v katerem se je podrobno poučil o količini razdeljenega mleka, pri čemer je ponovno poudarjal načelo, da mora biti mleko predvsem dobavljivo otrokom, bolnikom in starim ljudem.

Se enkrat je pri tej priliki opozoril na že izdana navodila, ki streme samo za tem, da bi se zbralo čim več mleka in bi bila razdelitev čim hitrejša in čim bolj pod nadzorstvom.

V prostorih razdelilnice sta ga sprejela predstavnik Gospodarske zveze g. Simončič in predstavnik Urada za razdelitev g. Striber, ki sta mu podrobno objasnila poslovanje v uradu.

Pri Prevodu

Nazadnje je Visoki komisar obiskal še ravnateljstvo Prevoda, kjer ga je sprejel njegov ravnatelj podpolkovnik Pilla, s katerim je imel dolg razgovor o raznih vprašanjih, ki so v zvezi s to najvažnejšo ustanovo.

V spremstvu ravnatelja je nato obiskal nove urade zavoda na Novem trgu, kjer se je ustavil v razgovorih z vsemi predstojniki uradov in se podrobno zanimal za poslovanje v njih ter pri tem posvetil posebno pozornost podatkom, ki se nanašajo na poljedelsko proizvodnjo in zaloge.

Po teh obiskih se je Visoki komisar vrnil v vladno palačo.

Obnoveitev izkaznic vseučiliščnikov

Tiskovni urad fašistične zveze poroča:

Vseučiliški dijaki, vključeni v Ljubljanski vseučiliški organizaciji se opozarjajo, naj obnovijo svoje izkaznice do 15. marca. Tisti, ki tega ne bodo opravili v praviem času, bodo štetji za izključene in bodo ob vse študentske pravice.

Uvedba taksnega papirja

V smislu določil odredbe Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino z dne 8. feb. 1943-XXI, št. 16, ki je objavljena v »Službenem listu« z dne 10. feb. 1943-XXI, 12. koe, ter stopi v veljavo dne 1. marca 1943-XXI, je na področju Ljubljanske pokrajine razširjena raba taksnega papirja z vodnim tiskom. Izdane so tudi nove menične golice z vtičnim kolkom.

Te takene papirje, kakor tudi menične golice, prodaja finančna uprava po pooblaščenih prodajalcih (trifike).

Dokler taksi papir ne bo na razpolago, je za namene, navedene v zgoraj omenjeni odredbi, dovoljena raba navadnega papirja, pod pogojem, da je opremljen s kolki v vrednosti predpisane taksne papirja, ki odgovarja namenu.

Doeedanje menične golice se tudi smejo uporabljati, če so dokolkovane s posebnimi meničnimi kolki.

Menične kolke, ki bodo prišli v kratkem v promet, smejo nalepljati in uničevati izključno le davčni uradi.

Cenik za zelenjavo in sadje št. 3

veljaven od 25. februarja 1943-XXI.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa na podlagi svoje navedbe št. 17 z dne 9. maja 1941-XXI. naslednje cene v prodaji pri pridelovalcu ter pri trgovcu na debelo in na drobno. Cene, ki so maksimalne, določajo v ka-

»Ker želi morda kdo čitati preprosto in enostavno pripovedovano povest, bom poskusil jaz Johna Ridda, svobodnik iz župnije Oare v Somersetu, napisati — če mi Bog ohrani življenje in spomin — kar sem v tem okolju videl in deloma sodoživel.«

Tako začne pisatelj R. D. Blackmoore enega najbolj branih romanov z naslovom:

»LORNA DOONE«

17. stoletje z vsemi številnimi in dramatičnimi boji med posameznimi grofovskimi rodbinami za oblast v posameznih pokrajinah Anglije in vse mogoče zarote za angleški kraljevi prestol zažive v tej knjigi. Vmes pa se ublažujejo vpleta ljubezen — vsa lepa, zvesta in plemenita grofica Lorne do pogumnega svobodnika — viteza Johna Ridda. Po premaganih hudih težavah se združita v srečnem zakoncu.

Roman je izšel v »Slovenčevih knjižnicah« (oba dela vezana v eni knjigi) in ga dobite po vseh knjižarnah in trafikah.

Naslednji teden bo izšel svetovno znani roman

»POSTRUŽKA«

(Scampolo), ki ga je spisal Dario Nicodemi in katerega igro »Scampolo« pozna vse svet.

Iz vzrokov vojne nastaja orožje miru

POT POLITIČNE MOČI PETROLEJA

Kakor s seveškim mirom, tako tudi z novo Armenijo bil zadovoljen Kemal in njegovi tovariši. V pogodbi iz meseca marca 1921 je bilo med Rusijo in Turčijo armensko vprašanje rešeno na drug način: Armenija je bila razdeljena. S tem je prenehala tudi ameriško varuštvo nad Armenijo, a Amerika si iz tega ni delala skrbi, njej je bil petrolej več in poleg tega je bila v »dobrih« odnosih s Kemalom.

Pozneje je prišlo do nove razdelitve mossulskega petroleja, in sicer tako, da je odpadlo:

23,75% na Persian Oil,

23,75% na Standard Oil,

23,75% na Compagnie Francaise des Petroles, na francosko državno petrolejsko družbo, 5% pa je dobil Armenec Gulbenkian. To je bilo leta 1928. Nemčija in Turčija sta bili izločeni.

Ze smo omenili, da je postal Feisal iraški kralj s pomočjo Anglije. Toda ta mož je bil sam dovolj pameten in se ni dal popolnoma vladati od Angležev. Znal je izkoristiti angleške težave na bližnjem vzhodu in je bolj služil kot protitež proti Ibn Saudu in pomirjal palestinske Arabce. Sedanji položaj v Iraku pa se je ob tej vojni le še povečal. Anglija ima tam svoje vojaške in letalske sile in budno straži svoje koristi za sedaj in za bodoče.

Da so Angleži hoteli v vsakem oziru pridobiti Feisala na svojo stran, priča sprejem, ki ga je ta doživel leta 1933 ob svojem prihodu v London. Kralj Jurij sam ga je v svečani uniformi sprejel na kobilovoru Victoria. Tam so ga sprejeli valeški princ, vojvoda gloucesterski in številni člani vlade.

Toda ob vsem tem je Feisal sanjal o Veliki Arabiji, ki jo je

tegorični obliki meje, v katerih se morajo cene dejansko gibati pri pridelovalcu, trgovcu na debelo in pri trgovcu na drobno. Iz tega sledi, da je pač mogoče prodajati po nižji, nikakor pa ne po višji ceni.

(Številke v oklepaju pomenijo cene na debelo). Česen 10-60 (9,30), karfiola 3-60 (3,10), čebula 3-05 (2,60), koprje 3-90 (3,40), solata glavna 4-95 (4,15), radič 7-50 (6,70), špinaca 5-40 (4,60), zelena 5-60 (4,60), Pomaranče 1-70 (6,70), limone 1- vrste (15 cm obsega) 4-50 (3,45), kos 0,55, mandarini 5-20 (4,55), jabolka 1-tn. pr. zlata parmena 6-80 (5,90), hruške 1-7,25 (6,25).

Opombe: 1. Prva vrsta: zelenjava in sadje morata biti zdrava, sposobna za prevoz. Izločiti se morajo sadeži, ki so spaceni, poškodovani, nagnjeni ali nezažadostno sočnati. 2. Zelenjava v prodaji mora biti brez listov in neuporabnih delov. 3. Prodajalci morajo imeti na blagu listek z označbo cene in kakovosti blaga. Trgovci na debelo morajo izročiti prodajalcem na drobno račun z označbo blaga, kakovosti in enotne

Pomemben napredek v organizaciji rejcev malih živali

Zadnjo soboto je organizacija rejcev malih živali v Ljubljani doživela preureditev, ki bo za bodoči razvoj rejstva gotovo posebnega pomena. Kakor znano, je Zveza društev »Mali gospodar« že dolga leta uspešno širila misel rejce malih živali in uspeva v mestu in na deželi. Vzporedno z njo je pa delovala tudi zadruga »Žegzoza«, ki je bila zlasti dobro gospodarsko podprta, saj se je kot zadruga lahko lotila tudi raznih koristnih gospodarskih načrtov. Zadnja leta sta obe ustanovi sodelovali, čeprav sta imeli vsaka svoj delokrog. Od zadnje sobote naprej pa je med obema nastopilo tesnejše sodelovanje, ki bo prav gotovo rodilo lepih uspehov v korist rejcev malih živali. V soboto popoldne ob šestih je bila v društveni pisarni na Gallusovem nabrežju prisrčna slavnostna seja, na kateri je najprej spregovoril predsednik Zveze društev malih rejcev dr. Janko Koren, ki je podčrtal pomen tesnejšega sodelovanja med društvom »Mali gospodar« in »Žegzozo«. Poudaril je, da bo »Mali gospodar« odslej v glavnem opravljal organizatorno in propagandno delo, medtem ko bo vse gospodarske posle vodila za člane društva

cene. Tak račun morajo izdati tudi prodajalci na drobno na vsakokratno zahtevo. 4. Ta cenik mora biti izvešen na dobro vidnem mestu; velja pa le za uvoženo blago. Razume se brez tate. 5. Za domačo zelenjavo in sadje v Ljubljani v trgovini na drobno veljajo najvišje cene tedenskega mestnega tržnega cenika. 6. Okrajni civilni komisariati lahko določijo še nižje cene od zgoraj navedenih, vsako zvišanje pa mora predhodno odobriti Visoki komisar. 7. Za blago, ki ga ta cenik ne navaja, veljajo cene iz zadnjega prejšnjega cenika, kjer je bilo navedeno, razen če se je s posebno odločbo določila drugačna cena. 8. Kršitelji teh določb se kaznujejo po postopku iz navedbe z dne 26. januarja 1942-XX, št. 8. z zaporom do dveh mesecev ali v denarju do 5000 lir.

Določitev nagradne tarife za zobozdravniška in dentistična dela

Nagrade zobozdravnikom in dentistom Ljubljanske pokrajine se določajo takole:

Konservativno zdravljenje

1. Plomba, centralna 30 lir; 2. Plomba, konturna 35 lir; 3. Inlay (brez stroškov za tvarino) 85 lir; 4. Ordinacija, do štirih ordinacij, vsaka 20 lir (vsaka nadaljnja ordinacija 10 lir); 5. Zdravljenje korenine s plombo, do treh ordinacij 80 lir (vsaka nadaljnja ordinacija 10 lir).

Ustna in zobna kirurgija.

1. Ekstrakcija brez anestezije 20 lir; 2. Ekstrakcija z anestezijo 30 lir; 3. Ekstrakcija, komplicirana 50 lir; 4. Odstranitev zobnega kamna 20 lir; 5. Resekcija korenike, operacija ciste, izklesanje retiniranega zoba 250 lir; 6. Incizija abscesa 25 lir.

Protetika.

1. Zob na vijak (Logan, Davis, Verodens) 100 lir; 2. Richmond krona (brez stroškov za tvarino) 200 lir; 3. Enodelna ali dvodelna krona (brez stroškov za tvarino) 140 lir; 4. Fasetirana krona (brez stroškov za tvarino) 200 lir; 5. Jaquet krona 1000 lir; 6. Palapont krona 270 lir.

Dela v kavčuku.

1. Zob (brez stroškov za zapono) 100 lir; 2. Dva zoba (brez stroškov za zapono) 140 lir; 3. Trije zobje (brez stroškov za zapono) 180 lir; 4. Štirje zobje (brez stroškov za zapono) 220 lir; 5. Zapona brez tvarine 30 lir; 6. Sesalo 60 lir; 7. Popravilo proteze 60 lir; 8. Vstavitve novega zoba v staro ploščo 100 lir; 9. Vstavitve dveh novih zob v staro ploščo 120 lir; 10. Predelava umetnega zobovja (en zob) 85 lir; 11. Predelava umetnega zobovja (dva zoba) 100 lir; 12. Pribitek za kovinsno ploščo 500 lir; 13. Pribitek za umetne smole 300 lir.

»Žegzoza«. Kot naslednji govornik je spregovoril predsednik ljubljanskega društva g. Grabnar, ki je orisal vsi zgodovino društva in napore odboj, da bi dosegli uspehe z organizacijo malih rejcev. Zatem je spregovoril predsednik »Žegzoze« g. Kampuš, ki je orisal uspehe zadrugh naprav v zadnjih letih. Čeprav je bilo treba z vsakim načrtom začeti prav z malega, je vendar danes v lasti zadrugh predilnica za volno. Lepo je bilo urejeno rejstvo središče, odlično posluje strojarina, ki je prva leta dobila v stroj okrog 3000 kožic, lani pa že 6000. Prav tako z uspehom deluje sušilnica in mlin za razna krmila. Se vse polno načrtov ima »Žegzoza« eden najpomembnejših za sedanje čase je zbiranje lupin, ki se je že obneslo. Spregovoril je zatem še predsednik železničarske nabavljalne zadruge g. Jakob Scher, ki je omenil, da je »Žegzoza« začela pred 12 leti in da je njen lepi razvoj zlasti zasluza g. Kampuša. Svoje čestitke so izrekli dalje g. inž. C. Oblak kot zastopnik kmetijskega oddelka in zastopnik čebelarjev g. Robida. Nato je bilo zborovanje, ki je bilo v novem lokalu, ki si ga je društvo pridobilo te dni, zaključeno.

Še en partizanski voditelj ubit

Lavričeve tovarne itd., kar je vse sam vodil in pripravil. Njegovo prevratniško delovanje se je raztezalo na obe strani meje in so nemške oblasti na njegovo glavo razpisale 20.000 mark. Pestotnik se je znal izogniti nevarnosti in ga je vedno spremljala straža petih, do zob oboroženih komunističnih udarnikov.

Ko so ga preiskali, so pri njem dobili najrazličnejše dokumente, osebno izkaznico, izdano od občine Prečna, ponarejeno dovoljenje za svobodno gibanje v pokrajini, celo vrsto potrdil o nagradah, ki jih je dajal svojim terenskim zaupnikom in delavcem, nekaj mazaških zdravil, bombe in štiri suhe hruške.

Zopet: drug za drugim, dokler ne bo padel zadnji ter zaključil žalostno in krvavo zgodovino partizanskih zločinov.

DALE CARNEGIE

Kako si pridobiš prijateljev

Voč kakor eno uro se je iz najbolj elegantnega newyorškega dela slišalo pokanje revolverjev ter enolični ta-ta-ta strojne. Chowrey se je bilokiral za nusanjač ter ga obložil z modroci. Od tam je neprestano streljal na policijo, medtem ko so ti-soči mešanov sledili borbi ter se veselili nered-kemu prizoru. Kako neki je ta gangster, ki je bil eden najnevarnejših zločincev v New Yorku, kako je ta Crowley gledal na samega sebe? Slučajno to vemo, kajti medtem, ko je policija streljala v njegovo skrivališče, je napisal pismo, tužen dokument, škropljen s krvjo iz njegovih ran, in v tem pismu je bilo napisano: »Pod mojo obleko se skriva truplo, toda velikodušno srec, ki ne bi nikomur nič žalega storilo.« In vendar je malo pred tem zaključkom Crowley krožil po poljskih poteh v okolici Long Islanda, kar se mu približa varnostna straža ter ga prosi, naj mu pokaže patent avtomobila. Crowley je brez besede dvignil puško ter z enim strelom podrl agenta. A to mu še ni bilo dovolj. Stopil je iz avtomobila, se sklonil nad padlim, mu vzel revolver ter ga z njim prestrelil. In to je bilo »tisto« trudno, toda velikodušno srec, ki ne bi nikomur nič žalega storilo.

Crowley je bil obsojen na električni stol. Ko je prišel v smrtno sobo v Sing-Singu, ali mislite, da je rekel: »Prišel sem tako daleč zaradi svojih umorov?« ne, rekel je: »Prišel sem do tega zato, ker sem se branil.« Nauk basni je ta: gangster Crowley se ni ničesar sramoval.

Ali je to značilno samo za zločince? Poslušajte: »Najlepša leta svojega življenja sem potrošil za to, da sem oskrbel svojim bližnjim najboljše zabavo, da sem jim pomagal dobro preživeti njihov čas, v zahvalo sem pa imel obsodbe ter ječo.« To govori Al Capone! Javni sovražnik št. 1, najbolj prosluli gangsterski poglavar v Chicagu. Tudi Al Capone samega sebe ne oboja, nasprotno, smatra se za javnega dobrotnika, ki ga pa ljudje ne razumejo in mu delajo krivico. Tudi Dutch Schultz, preden je padel pod krogami članov neke kriminalne tolpe v Newarku, je bil istega mnenja. Nekemu časnikarju je namreč zatrdil, da je javen dobrotnik in je to tudi verjel, čeprav je bil eden najbolj proslulih sleparjev v New Yorku.

Eden ravnateljev v jetnišnici Sing-Singa mi je zatrdil, da je zelo malo zločincev v tisti ječi, ki pač vsebuje cvet vseh zločincev, ki bi se smatrali za slabe. Nasprotno: trdijo in ti skušajo dokazati, da so prav tako dobri in človeški kakor vi ali jaz. Večina njih skuša opravičiti tudi pred samim seboj svoje protidružabno obnašanje z bolj ali manj logičnimi in nelogičnimi dokazi. Vedno pa zatrjujejo, da je sploh niso zaslužili.

In zdaj, če se ljudje te vrste smatrajo za tako dobre in tako brez krivde, kaj naj rečemo o povprečnem človeku, o človeku, s katerim pridete vi ali jaz vsak dan v stik? Nek moj prijatelj mi je nekega dne priznal, da se je že dolgo tega naučil, kako absolutno bedasto je opravičevati se in se izgovarjati. Blagor njemu, ki se je tega tako hitro naučil! Jaz osebno sem porabil tretjino stoletja, preden sem opazil, da devetindesetdeset odstotkov ljudi noče priznati svojih napak. Kritika je največkrat brezkoristna, kajti človeka privede v defenzivo ter ga sili k izgovorom; kritika je sploh nevarna, kajti vedno zadene tisto občutljivo človekovo lastnost, ki se imenuje napuh, rani njegovo občutje važnosti ter vzbudi njegovo užaljenost.

V nemški armadi je prepovedana kritika ali graja po kakih dogodkih. Treba je stvar prestatiti ter pustiti, da se vtisi ustalijo. Če je graja takoj izrečena, je koznovan tisti, ki je grajo izrekel. Ali ne bi bilo naravnost sijajno, če bi imeli podobno odredbo tudi v civilni zakonodaji, odredbo proti godrnjavim staršem, proti sitnarskim ženam, proti surovim predstojnikom ter proti vselj škodljivi armadi kritikastrov!

Na vsaki strani zgodovine dobimo kričeke primere, kako je včasih kritika nekoristna. Vzemimo za zgled slavno debato med Teodorjem Rooseveltom ter med predsednikom Taftom. Ta debata je razklala na dve republikanske stranke, omagala Wilsonu predsedniško mesto ter na ta način preobrnila razvoj dogodkov med svetovno vojno in s tem spremenila tudi razvoj zgodovine. Omenimo jo na kratko:

Leta 1908 je Teodor Roosevelt odšel iz Bele hiše, t. j., njegova predsedniška doba je potekala; šel je v Afriko streljat leve. Za svojega naslednika je pustil Tafta. Ko se je pa vrnil, je eksplozirala ter obložil Tafta konservativizma. Skušal se je zato dati izvoliti še tretjič ter v ta namen ustvaril novo stranko. Pri volitvah sta Taft in republikanska stranka dobila samo dve državi kar pomeni največji poraz, ki ga je stara stranka kdaj doživela.

Roosevelt je kritiziral Tafta; ali pa je ta nato kritiziral samega sebe? Nikakor, kajti s solzami v obeh je trdil: »Ne vem, kako bi mogel drugače delati, kakor sem delal.« Kdo je imel prav? Roosevelt ali Taft? Resnici na ljubo, tega ne vem, in končno tudi ni treba vedeti; kar me zanima, je to, da Roosevelt nikakor ni prepričal Tafta o njegovih napakah, pač pa je dosegel, da se je Taft branil in opravičeval. (Dalje.)

ANGLEZI V BOJU ZA PETROLEJSKO PREMOČ

(D'Arcy, Reilly in Anglo-Persian Oil Co.)

Perzija dvajset let pred svetovno vojno. V Teheranu vlada šah Nasreddin, »kralj kraljev« in »gospodar od roba meseca tja do globin voda«. V vsem svojem življenju ni ta oblastni gospodar stisnil roke Evropejcu, ne da bi z dotikom z nevarnikom omadeževal svoje duše. Vselej pa so ga lahko pregovorili, da je dovolil nekaterim Evropejcem bivanje in kretanje po njegovi deželi.

Med temi je bil sub, že starejši inženir, Mr. William Knot d'Arcy, raziskovalec, ki je bil poprej v Avstraliji dolgo časa ujetnik nekoga tamkajšnjega rodu, preden je našel zlato goro, rudnik Mount Morgan. S tem zlatom je hotel osvojiti svet, ustvariti kraljestvo petroleja in izenačiti Rusiji in Ameriki, ki sta tedaj obvladali trg.

Mr. d'Arcy je vedel, kakor so to vedeli vsi zgodovinarji, da so stoletja goreli ognji na ploščadah perzijskih templjev, ki so naznanjali vernikom, da je tukaj prihujoč bog ognja Ormuzd, katerega je treba častiti. Ti ognjeni stebri so že davno ugasnili, toda d'Arcy išče neutrudno na teh mestih starodavne kulture. Ti ognjeni stebri niso bili nič drugega kakor goreč petrolej, katerega so prižigali pametni svečeniški. V bližini teh mest starega kulta morajo biti še danes zaloge petroleja. Ogromne zaloge petroleja, kakršne so našli Rusi ob Kaspiškem morju, morajo biti tudi v zemlji Perzije. D'Arcy je hotel najti petrolej za vsako ceno.

Iz doline Sirah je krenil proti severu. Zapustil je krasno cvetje in veličastne stare zgradbe, zapustil je gaje cipres in romantiko Orienta in se odpravil s karavano kamel na pot po kameniti in neobljudeni pušavi. Prišel je v malo oazo in v solno pušavo. Prišel je do gore Ararat. Toda petroleja ni našel niti ne česar koli, kar bi ga spominjalo na ležišča petroleja. Izgubil je že veliko denarja, upanja in poguma pa mu ni zmanjkalo, niti ne vere v perzijski petrolej in vere v Boga. Skoraj vedno je bil sam, premagoval je težke nevarnosti in se boril s silo narave. S seboj je nosil svoje orodje, zemljevide, geološke knjige in zamotane račune, podobne svetnikov, križ in prehode sv. pisma.

Stanovski pomenki z ljubljanskimi trgovci

Ljubljanski trgovci spadajo med meščanske stanove s precejšnjo tradicijo. Marsikatera trgovska hiša ima že svojo častljivo preteklost. Rod za rodom si je prizadeval, da bi povečal podjetje in razširil krog svojih rednih odjemalcev v mestu in tudi v deželi. Nekatera podjetja so se razvila v prave veletrgovine, ki v vsem ustrezajo potrebam ljubljanskih razmer. Prodajalne na drobno so večinoma v pritličju in samo nekoliko trgovin jih je razširilo tudi na prvo nadstropje. To se pravi, da pri nas še ni veleposredništvov ali trgovskih palač, v katerih bi dobili vse od igle do pohištva ali od otroških igračk do izdelanih izdelkov.

Trgovine, ki se razprostirajo prek štirih ali petih nadstropij in v katerih se prevažate iz oddelka v oddelku z dvigalom ali s tekočimi stopnicami, so v Ljubljani še neznane, kar pa ne pomeni nobene škode. Ljubljaničan je zadovoljen s sortiranimi trgovinami, kakršnih je v mestu dovolj. Najbolj so se razvile trgovine z manufakturo, pa tudi one s špecerijo in druge, ki prodajajo samo posebno vrsto izdelkov.

Clovek, ki si ogleduje ljubljanske izložbe, bo moral priznati, da so okusno prirejene in da bi lahko stale nekatere tudi po ulicah velikih evropskih središč. Nekateri trgovci so si naličili strokovno izobražene aranžerje, ki skrbijo za umetniško opremo izložbenih oken. Izložbe so mikavne za človeka, ki ima namen kupovati, prikupne pa so tudi za onega, ki pase samo radovednost. Posebno okusne in pestre so izložbe modnih trgovin. V skladnosti z letnimi časi razstavljajo zdaj zimsko potrebščin, zdaj spomladne ali poletne, radi pa poskrbijo tudi za kulise, ki spominjajo na letne čase.

Ljubljani v pohvalo je treba omeniti tudi dejstvo, da vidite v naših izložbenih oknih od časa do časa tudi prave umetnine, redkokdaj pa predmete ali reklamo, ki žali čut lepote ali dostojnosti. To izročilo navajamo zaradi tega, ker smo videli v inozemstvu tudi izložbe, ki žalijo človeško tenkočutnost.

Tudi postrežba v ljubljanskih trgovinah je bila že od nekdaj solidna. Primeri, da bi se ljudje pogajali za ceno, in da bi moral trgovec za polovico popustiti, preden bi prodal ta ali oni predmet, so pri nas izključeni. Cene so stalne in v kolikor uživajo osebnosti znanosti, redni odjemalci in drugi privilegiranci popust, znaša isti le nekoliko odstotkov. Pozna se, da niso imeli židje svojega posebnega vpliva na razvoj naše domače trgovine.

Namščenci v trgovinah so strokovno izobraženi in so tudi dovolj sposobni za strokovno posvetje. Teh si želijo zlasti one stranke, ki nimajo dovolj praktičnega znanja in ki si želijo pouka glede vrste blaga, kakovosti, okusa, načina uporabe in podobnega. Solidni trgovci ne bo hvalili vsake robe, pač pa bo odjemalcu, ki si ga želi

ohraniti, odkritosrečno svetloval in priporočal le dobre izdelke. Tega se zavedajo trgovci, pa tudi odjemalci, ki se radi držijo svojih stalnih trgovin. Razmere, ki jih preživljamo, imajo seveda tudi svoj vpliv na trgovino. Prav zaradi tega bi bila naloga trgovcev, da si prizadevajo, da postrežejo svojim odjemalcem čim bolj solidno; na drugi strani pa morajo tudi odjemalci upoštevati razmere, ki so se pri nas, kakor povsod po svetu v marsičem spremenile. Neumestno bi bilo, če bi popuščala vljudnost in postrežba. Ne gre za postrežbo ali vljudno nagovarjanje v trgovinah, pač pa za postrežbo, pri kateri je potrebno ponuditi vse, kar imajo na razpolago. V dobri trgovini ne sme noben odjemalec dobiti vtisa, da bi

Nedeljski popoldan v nebotičniku

Ljubljana, 28. februarja.

Včerajšnja nedelja je potekala že v skoraj pomladanskem razpoloženju. Popoldanska promenada je bila dobro obiskana, popoldanski sprehodi v Tivoliju in proti Šiški so bili številni. Kineke dvorane pa so bile še vedno tako polne kot v zimskem času, ki so bili že pred poldnevom razprodani vsi sedeži. Sicer si lahko dobil še tik pred predstavo prostor; seveda je bilo treba malo več plačati, ker cenejši ni bilo več na razpolago. Precejšen naval je bil v Matično dvorano, kjer predvajajo sijajno in z izvršnimi domisljicami zabeljeno filmsko veseligo »Karlova tetac«; prav tako je bil dobro obiskan »Union«, kjer je po dolgem času spet na sporedu film z žalostnim koncem. Nočemo nikomur jemati poguma, kajti tudi ta film je vredno pogledati. Tisti, ki so navajeni na »happy end«, odnosno na nanj specializirajo, bo takšen konec pač grenka kapljica v morje cukrenosti in milosolnštva. Vendar je »Dekle z nasprotnega brega« uspelo in resno delo, ki bo še marsikoga privabilo v unionsko dvorano.

Kot sleherno nedeljo, je bil tudi včerajšnji najštevilnejši obiskani nebotičnik. Družba prijateljev si je izbrala ta kraj za oddih. Šla je kmalu po kosilu, ker pozneje ni več mogoče dobiti primerne prostora, in bila že ob pol treh — morda malo pozneje — na mestu. Izbrala si je prostor v zgornjih prostorih, kjer je baje — vsaj tako so rekli — največ zabave. Mladi ljudje danes ne naročajo več črne kave ali kapucine, temveč vermouth. To je bolj sodobno in bolj »palic«. Zraven si prižiga še cigareto za cigareto in opazuje, zavrt v goste oblake dima — kot ga na splošno vidiš lahko v tem ali onem filmu — svoje bližnjake. Popoldanska se kavarna polni. Po intimnejših sedežih planejo mladi parčki, pri oknih, kjer so zelo udobni sedeži in lep razgled v prosto naravo, predvsem na gore, ki se dvigajo v ozadiju, se namestijo mešane družbe, ob manjših mizicah z običajnimi stoli pa fantje. Tak red ni seveda stalen, vendar v glavnem drži. Strogo zaključene družbe si poiščejo prostor v ložah; tukaj jih malokoli moti.

Okrog štirih so vsi prostori zasedeni. Zdaj živi vse v pričakovanju skorajšnjega nastopa jazza. Zato se tudi razgovor vrši v glavnem v tej smeri. Ta ali oni šlager, ki je mladim ljudem najbolj pri srcu, kavarniški tipi sami zase prepevajo — seveda zelo tiho — citirajo omedne besede in stavke iz danes najbolj znanih in petih popevčev in iščejo besedilo odgovarjajoča dejanska stanja. Marsikdo se spomni kakšnega dogodka iz lastnega življenja in gotovo se mu zelo mlo stori ob misli, da je bila pesem kot nalašč zanj prirejena. Še nekaj minut manjka do ure, ko se koncert začne. V spodnjih prostorih že igrajo in zvočniki prenašajo glasbo vseh mogočih vrst in še bolj pisanih avtorjev tudi v zgornji dom. Zdaj se naroči še en vermouth, morda celo Martini ali kaj podobnega, kajti otvoritveni komad je treba pozdraviti. Nato elegantno vzameš Neretto iz škatlice, jo prižgeš, kot smo nekoč videli v Totem teatru, se malce premakneš in udobneje namestiš, nato pa prepuštiš glasbenemu uživanju. Zemlja sreča je popolna. Zdaj si ne moreš želeči ničesar več. Gledaš ekoci okno ali fiksiš slučajno ali namenoma izbrano točko in se preelčiš v onostranstvo. Na lepem se strešeš, se ozreš naokoli in ugotoviš, da ni nič posebnega. A vendar — nekaj te neprijetno dirne: čemu neki oni tam tako razbijajo? Saj nismo gluhi; najbrž se predobro slišimo. A kaj se mi smrtniki, ki nam je jazz popolnoma tuja stvar in se nanjo razumemo toliko ko zajec na boben ali še manj, razburjamo, ko pa ne vemo, kaj vse je neznanzi skladatelj hotel izraziti z rezkimi in v srce segaajočimi udarci, koliko nesrečnih in zagrenjenih sre je hotel ozdraviti s silnim ropotanjem in koliko skritih misli in želja, ki bi sicer nikdar ne zagledale belega dne, je ujetih v preesunljivih zvokih pi-hala. Neekonočno nesrečni so morali biti vsi ti skladatelji, kajti popadki nikakor nečesto popuščajo, naproti, še večajo se in bobotijo. Priznajte, da je tudi vas ganilo, če ste že kdaj poslušali glasbo take vrste.

Zdaj smo vsi ganjeni. Za čas smo onemeli, a naše razmeženo srce ne najde pokoja. Razkrijmo si svoje težave, oblažimo ponesrečene korake in

ga rad trgovca na kratko odpravil in da mu ne ponudi najboljšega. Ugled in dobro ime vsake trgovske hiše zahtevata, da jo zapušča stranka zadovoljna. Čisto razumljivo je, da ljudje dandanes dobro pretehtajo, preden se odločijo za nakup nove obleke, perila ali podobnega. Ljudje, ki imajo denarja na pretek, si lahko privoščijo najboljše — in tem je seveda najlažje postreči — dobrohotnost pa je potrebna tudi napram onim, ki morajo štediti in zbirati, preden si lahko kupijo to ali ono vrsto potrebščin. Trgovci, ki bi delali razlike v postrežbi, in ki bi zapostavljali manj premožnejše sloje, bi jih enostavno odbili, kar bi jim utegnilo nekoč škodovati. Razen tega pa bi bilo v tem pomanjkanje najosnovnejšega socialnega čuta. Kakor rečeno, v poslovnem življenju je potrebno veliko obzirnosti in potrpežljivosti, in to velja za oba partnerja: za prodajalca in za nakupovalca.

podvige pri obkoljevanju in osvajanju svojega ideala, delajmo naštite, prevzemimo izkušnje drugih in končno — zvrtno koračite do dna. Zdaj smo izmili vse staro in pozdravili novo, ki se v nas poraja.

Glašenbi užiti se vrtijo drug za drugim. Razpoloženje postaja vse bolj in bolj domače, prej neznan ljudje so se zili v homogeno enoto, ki enako misli in čuti. Novi obiskovalci, ki prihajajo v gručah, se bore za preostale in proste stole, natakariji postavljajo nove mizice, naročila se večajo. Tu pa tam kdo pogleda na uro, ki se čudovito hitro pomika, in sklene, da bo šel kmalu domov. Vendar je družba preveč mikavna in težko se je odreči zabavnemu okolju.

A ura teče dalje. Gostje se polagoma odpravljajo; prvi mimo, zadnji z izdatno glasnim govorjenjem in šumnim poslavljanjem. Ob predpisani uri je vse prazno, lokali in ulice se pogrezajo v nočni odmor.

† Anton Bastič

V petek 26. februarja je v Horjulu padel gosp. Anton Bastič, zadet od partizanske mine. Ta novica je žalostno odjeknila po vsej horjulski dolini. Z njim je legel v grob junak, ki ob nastopu partizanske nevarnosti ni trenutek ni pomišljal, kaj mu je storiti, ampak se je takoj uvidel, da se za OF skriva komunisti, ki z njim vereni katoliški fant ne more imeti nobenega stika. Pokojni Anton je bil najstarejši sin ugledne Bastičeve družine v Horjulu. Njegovega očeta, ki je bil horjulski župan, in mater so preteklo poletje na krut način umorili partizani. Ob tej priliki so jim tudi oropali domačijo. — Dobri otroci so postali sirote in brezdomci. Toda Logarjev in Stanovnikovim razbojnikom ni bilo še dovolj gorja, ki so ga prizadevali Bastičevi družini. Vedeli so, da ima Anton velik vpliv na fante in da oni svojega namena ne bodo dosegli, dokler ga ne spravijo s poti. Zato so ga neprestano zasledovali, pa se jim je spretno umikal in tako pridno pomagal pri razkrinkavanju partizanskih zank, da so vsi Horjulci, razen ozkega kroga Logarjev in Stanovnikovih, spoznali, da je partizanstvo res največje zlo, ki nas v teh dneh tira v največjo žalost in nesrečo. Končno so se partizanom posrečili peklenski načrti in Tone je padel kot žrtev preteklo nastavljenega mine. A zločinci naj vedo, da se prepozno veselijo svoje hudobije. Horjulci in okoliščani dobro poznajo njihove namene in nikdar več ne bodo nasledili njihovim bedasto-čam. Ob grobu pokojnega Antona, najboljšega horjulskega fanta, prisegajo, da z borbo ne bodo odnehali, dokler ne bo zadnji ostanek razbite partizanske tolpe izginil iz naših gozdov. Dobremu Bogu pa se zahvaljujemo, da nam je v času najtežje preizkušnje dal idealnih fantov, kot je bil pokojni Anton, ki je z zgledom in besedo drugim kazal pravo pot k rešitvi iz teh dni. — Njegovim bratom, sestram in tistim, ki za njim plakajo, izrekamo iskreno sožalje in se pridružujemo njih prošnji k Bogu, da bi žrtev mladega življenja bogato poplačal.

Sintetični les. V industriji lesa je bil po poročilu iz Rima napravljen velik korak naprej z izdelavo sintetičnega lesa. Ta les pripravljajo z uporabo vseh odpadkov lesne industrije kot tudi iz lesnih smeti in slame. Vsi ti proizvodi se pripravljajo na poseben kemičen način. Tako pripravljen les je zelo dober in ima celo boljše lastnosti kot naraven les, ker nima grč itd. Sintetični les je dveh vrst, ena vrsta je navaden les, dočim je druga vrsta posebna, ker je predvsem odporna za vodo. Sintetični les se porablja za izdelovanje pohištva, za obnove stenskih oblog in podov, za

Po novi poti

Cedalje bolj spoznavajo vsi, ki si prizadevajo za temeljito obnovo sveta, kako velika je važnost najvišjega učenstva Kristusove vesoljne Cerkve, ki poudarja osnovna moralna načela človeške družbe, kakršna bi morala biti. Zato je samo naravno, če se je pozivu, ki ga je naslovil na vse narode poveljar katoliške Cerkve v svoji božični poslanici, da naj že zdaj pripravljajo gradivo za novo stvarbo sveta, odzvala vsa svetovna javnost povsod tam, kjer je krščansko mišljenje in čustvo-vanje slejkoprej ostalo več ali manj zavestna pod-laga in nagib za vsak plemenit poizkus, da bi se omika človeštva in sožitje narodov dvignilo na višjo raven. Pomembno znamenje časa pa je, da so zlasti one besede papeža, ki se tičejo delav-stva, izzvale prav posebno pozornost.

»Ne jadikovaj« — vzklila Pij XII. — »dela zahteva sedanjí čas; ne tožba, kako je bilo nekdaj in kako je ali ni zdaj, ampak sodelovanje pri zgradbi, ki se bo dvigala in se mora dvigniti v blagor človeške družbe! Te besede papeževe pa se ne nanašajo samo na moralne, pravne in med-narodne probleme ter njihovo reševanje s kršča-nskega vidika, marveč v prav veliki meri tudi na vprašanje, kakšen bodi v bodoči na novo urejeni družbi položaj delavstva. V celem poglavju raz-glablja poveljar katoliške Cerkve, kako velik je pomen »neizmerne pa bolj in bolj naraščajoče ar-made mednih delavcev in drugih, ki so odvisni od plačev v sedanjem trenutku zgodovine in kako skrb zanje ne sme biti samo trenutna, ampak da je treba že danes palagati temelje trajnega soživ-ljenja vseh družabnih stanov, v katerem bo tudi de-lavstvo zavzemalo tisto odlično, spoštovano in vse-skozi socialno zavarovano mesto, ki mu gre. Pa-pež ne utemeljuje te dolžnosti in potrebe samo s pozitivnega vidika: kako dostojanstvo delavčeve osebe in prevažno opravilo, ki mu je v družbi naloženo, zahtevata, da živi s svojo družino vred človeka dostojno življenje, ki mu ga dosega dani ma-terialistični stroj, kateri »ne samo da ne ustreza naravi sami, ampak je protiven tudi božji postavi in namenu, ki ga po božji volji imajo zemске do-brine«, ne daje. Pij XII. opozarja tudi na nega-tivno stran tega vprašanja: kako je namreč treba že danes gledati na to, da se človeštvo resnično in trajno pomiri, kar ne bi moglo uspeti, če bi pod pepelom ostale iskre nezadovoljnosti.

V drugem poglavju papež vnovič zabičuje, kako treba delavcu v družbi zajamčiti mesto, ki pripada delu. »Katero nima samo samo po sebi neizrečno velikega dostojanstva, ampak je tudi nerazdružno povezano z naravnostno izpolnitvijo človeške osebnosti, ki ne sme biti obojena v go-spodarsko sužnost«. Kar se tiče konkretnih po-gojev življenja, pa Pij XII. ponavlja smernice de-lavskih okoliščin svojih prednikov in zlasti na-glašča ohranitev in izpolnitev takega socialnega reda, ki bi zagotovil vsakemu delavcu toliko za-sebne lasti, ki je potrebna za dostojno življenje pa tudi za izomiko, za kulturne potrebe in napre-dek družine oziroma otrok. Kako zelo merodajni činitelji Cerkve pojmujejo resnost in globokosež-nost papeževega poziva dokazujejo okoliščina ka-toliškega episkopata po vsem svetu pa članki Va-tikanskega glasila, ki skoraj dan za dnem raz-pravljajo o možnostih, kako naj bi, kakor papež pravi »mogli in morali vladajoči in podrejeni močni in šibki, po prosvetljenem in plemenitem podvigu vzajemno omogočiti pravilno ureditev tega vprašanja na konkretnem način. Zlasti je vreden upoštevanja uvodnik »Osservatore« od 14. januarja 1943, v katerem razmatriva pisec razne načine, kako bi delavec mogel postati pravi sodelavnik produkcije oziroma podjetja in njegovega dobička.

Pozivu in pobudi Pija XII. pa so se odzvali tudi mnogi svetovni časopisi. Eden izmed njih, ki ni katoliški, je, kakor posnemamo iz »Osserva-tora« od 16. 1. 1943 zapisal: »Mislimo, da bodo mogli le malokateri trditi, da cerkveno učenstvo nima pravice pečati se z vprašanjem socialne re-forme. Zakaj, če hočemo biti odkritosrčni, z mo-litvijo, ki prosi Boga, naj bi se zgodila njegova volja tako v nebesih kakor na zemlji, nikakor ni v soglasju, če trpimo na svetu nezdrava stanova-nja, brezposelnost in nezavarno starost.« In drugi časopisi piše: »Imamo dandanašnji dve stru-ji v naši deželi: eno, ki ostaja na površju, mened, da se bo naš socialni problem po vsaki moči reše-vati tako, kakor se je pred vojno, po starih po-litičnih kategorijah liberalizma — drugo, ki pa je odločno mnenja, da bo treba našo družbo preure-diti in sicer ne samo po tehničnih in gospodarskih potrebah, ampak predvsem po novem naravstve-nem vrednotenju človeka in družbe; po novem skupnem idealu.«

Ali ni to isto, kar pravi papež v svoji posla-nici: »Praktično delo vseh, ki so visoke intelligen-ce in dobre volje, bo moralo iti za tem, da se omili borba interesov in napetost med stanovi, ta-ko da delavec ne bo več čutil, da je nekaj manj, in da bodo vsi občutili resnično vzajemnost in res krščanstva bratstvo vseh!«

gradnjo vrat in telefonskih kabin in za mnoga druga dela, ki zahtevajo večje količine tehnične-ga lesa.

se lahko primerja — kot pravijo literarne zgodo-vine — vrhovom pisateljske umetnosti.

Črtica »Piašč«, ki je že nekajkrat bila preve-dena v slovenščino, ne spada v ta ukrajinsko fol-klorni okvir, temveč je najbolj znana Gogoljeva petersburška novela, začetnica uradniških karikatur in usod v ruski književnosti, ki so potem dosegle sorodno obdelavo pri Puškinu (Medeni jezdec), Do-stojevskega (Bele noči) itd. Tu je karikatura, ki je pa tudi že metafizično prikazana, ter se spreminja v tragedijo; na ozadju duhovne tragedije Gogolja samega dobiva tudi religiozni smisel, kakor ga je Terseglav skušal poudariti v uvodu.

Uvod v zbirko je večji, kakor ga imajo navadno povesti v Slovenčevi knjižnici: Terseglav je v njem podal glavni profil velikega umetnika, ki žrtvuje v silni duhovni borbi svojo umetnost, da bi našel mir v askezi. Ta strašna Gogoljeva življenjska in umska zmota je podana dovolj močno v tem str-njenem kratkem uvodu, pisanem na podlagi naj-novejših razprav (Merežkovskij, Cyževskij). Obe-nem pa so razložene tudi vse te črtice po svojem literarno zgodovinskem vzniku ter notranjem smi-slu s posebnim pogledom na Gogoljevo življenjsko tragedijo (Vij, Piašč). Ti črtici sta prav zaradi tega smisla zaslužili večjo pojasnitev. Opombe zadaj pa razlagajo manj znane izraze in pojme iz pravo-slavnega bogoslužja in življenja. Prevod sam je dober in sočen, le včasih motijo stilistične posebnosti prevajalčeve.

Zbirka sama pomeni v Slovenčevi knjižnici prevod klasičnega dela iz ruske književnosti z ukrajinsko duhovno in stvarno podobo, spadajočega med najboljša tovrstna svetovna dela (Dickens, Tieck, Hoffmann itd.), ki na osnovi folklornih, na-rodopisnih, pravilnih motivov podajajo ljudi in pokrajine in usode v umetniški prvobitnosti, polni lirizma, humorja in tragike, realnosti in fantastike.

KULTURNI OBZORNIK

Gogolj: Ukrajinske povesti

V Slovenčevi knjižnici zv. 42 je izšla v Terse-glavem prevodu klasična zbirka novel enega naj-večjih ruskih pisateljev Ukrajince N. V. Gogolja pod naslovom »Ukrajinske povesti«. Te novele so bile več ali manj že v naši književnosti znane, izšle so posamezne v preteklosti v naših dnevnih in knjigah, več ali manj dobro prevedene, nikdar pa v takem enotnem živem jeziku in tako pose-bečem zborniku kakor sedaj. Sedaj imamo knjigo, ki predstavlja najlepši uvod v eno najkrajših in najznačilnejših ukrajinskih povesti, v čudovito sočnega »Tarasa Bulbaca«, ki je naravnost pesniški epos Ukrajine in njenega kosažstva in spada v isti krog Gogoljevega ustvarjanja, kakor pričujoče no-vele iz njegovih prvih zbirk »Večeri na pristavi blizu Dikanjke« ter »Mirgorod«. Iz teh dveh knjig (1831-32) je Terseglav prevzel in jim dodal še eno najznačilnejšo iz Gogoljevih petersburških novel »Piašč«, ki notranje sicer pada iz enotno ugleše-nega okvirja ukrajinetva.

Terseglav je te novele izbral iz Gogolja ne kot ruskega pisatelja, temveč kakor pesnika domačega ukrajinskega življenja in ukrajinske poezije, kar je poudarjeno v naslovu. V teh novelah dihamo občutje Ukrajine, ki je danes zopet v središču svet-ovnega zanimanja. V teh Gogoljevih črticah stopa pred nas ta kraj s svojo pravoslavno kulturo, ka-kor je bila pred sto leti, ter s svojo tradicijo iz daljnih vekov, kakor se kaže v njihovih vzhajih in verovanjih. Tu živi polnokrvno kosažstvo v svoji elavi in svojih napakah, pa tudi v svojih vzhajih, pokrajina pa v taki poeziji, da bralec ne more ločiti resnice od utvare; vse je prelieto v tak čudo-

viti svet resničnosti in fantazije, realnosti in meta-fizike, kakor ga morejo ustvariti iz svoje umet-niške moči samo največji umetniki.

Ukrajinetva imamo mi malo v naši književ-nosti, največ smo ga poznali prav iz Gogolja, pre-dvsem njegovega nesmrtnega »Tarasa Bulbaca«, po-tem pa iz Tarasa Ševčenka in njegovih dveh pe-sniških zbirk (Kobzar, Hajdamaki), ki sta plod mo-dernega slovenskega »kosažstva« iz fin de siècle, ki je našlo močan izraz v Krekovem krogu in v naši pesniški moderni. To je doba vpliva, ki bi ga bilo potrebno že zdavnaj podrobneje raziskati, saj je od njega zaviseła še dolgo dolgo časa naša pesem zlasti v manjših predstavniških kmečke romantike v začetku stoletja. V novejšem času smo pa do-bili iz ukrajinetve samo povest ukrajinskega emigra-nta Pelipenka: »Ukrajina joka...«, ki je v tisočih izvodih šla med narod in mu kazala gorje v Ukra-jini za časa boljševiške revolucije. Potem pa bi bilo z ukrajinetvom — razen v kolikor se nismo sre-čevali z njim pri Sienkiewiczu — v naši književ-nosti končano, čeprav smo se svoje dni zanimali za Franka itd.

Gogolj je kot Ukrajinec pisal rusko, toda prav enov iz poezije tej izbrani novel je vsa iz ukra-jinskega duhovnega in stvarnega območja ter pre-dstavljajo eno najlepših podob ter čudovite dežele in originalnih ljudi. Gogolj je pisal te svoje večere v Peterburgu tedaj, ko je tesno občeval s Puškinom ter se je začelo v literaturi vprašanje o narodnosti in folklori. Puškin je istočasno z Gogoljem začel pisati svoje pravele, v katerih je na romantični način iz starih motivov prikazal globoko rusko-st svojih ljudi, čeprav je pravilna enov sama bila izposojena iz vseh drugih narodov. Prav tako je tudi Gogolj vzel vaze in vero v coprice in strah-ove iz vsepsošne folklore, toda oseba, ki jih je opisoval kot nosilce te vere in ki so doživljale za-pletene grozne zgodbe, so tako tipično ukrajinske, kot jih je mogel napisati samo pravi Ukrajinec.

Tu je črtica »Vij« s svojo grozoto znanega motiva v folklori vseh narodov o coprici, ki jo ponavadi rešuje pogumen vojak, tu pa — kljeviski bogoslo-vec, pa je ne reši, temveč sam propade. To snov je Gogolj obdelal realistično, naravnost na dicken-soveki način je prikazal življenja v tedanjih seme-niških ter potovanje študentov v podeželje, oživel nam je polno tipov kozakov in nas pripeljal v pri-stno okolje podeželskega dvorca. Vse to realnost pa je odel z romantično copricno, lepe kosaške hčerke, Lepoto, ki jo je uničil bogoslovec, da si ustvari svoje svetliše brez zemškega čara. Tak smisel je v tej romantični zgodbi našel Merežkovski in po njem ga podaja v uvodu Terseglav, zdi se mi pa vseeno preveč tvegana razlaga, čeprav čutimo, da je zgodba globoko metafizično zajeta in podana z grozo, ki človeku dviga laze. In potem zgodbe: Božična noč, Sejem v Soročincu, Majaka noč ali utopljena, Kresna noč, Začarani kraj in izgub-ljeno pismo: vse te so žive podobe vaških tipov, originalov, županov in kozakov, ukrajinskih deklet in njihovih ljubezni, podokone, zapeljevanj in porok itd., ki pa imajo vse romantično, folklorno snov za motiv ali razplet. Kako čudovita je Majaka noč ali utopljena: umetnina svetovne cene! Ali Božič-na noč, ki jo postavlja Terseglav najvišje, v kateri je zvarjen humor, satira in čustvo ter poezija, ko-zaštvo in carica ter pravilnost in tako poetično skladnost, da tu človek nazorno vidi, da umetnost ni samo deskriptivno podajanje snovnega življenja, temveč ustvarjanje novega sveta, ki živi, čeprav je sestavljeno iz fantastičnih in najbolj realnih prvin. Tu je ustvarjaljoči Gogoljev dovolj ustvaril najlepše cvetove svoje poezije. Morda je Majaka noč še po-etičnejša in polnejša, gotovo pa sta ti dve najlepši v zbirki. Da bi Gogolj bolj vzbudil videz nardo-nega pripovedovanja, je dal nekaj teh zgodb v usta »dijačcu«, kakor pri nas Levstik Krpana Močlarju, ustvaril pa je z njimi veleumetnino začetnega ro-mantičnega realizma iz folklornih prvin, s katerim

Drobne novice

Današnji številki našega lista so pri-
ložene položnice. Vljudno prosimo
cenjene naročnike, da se jih blago-
volijo čimprej poslužiti.

Koledar

Torek, 2. sušca: Simplicij, papež; Neža Pra-
ška, mučenica; izvol. Pija XII.
Sreda, 3. sušca: Kunigunda, cesarica; Marin,
mučenec; Marcijan, mučenec.

Novi grobovi

† Janez Strojnj. V Dolenjih Sušicah je umrl
v 76. letu starosti ugledni posestnik Janez Stro-
jnj. Rajni je bil oče bivšega ministra dr. Fr.
Kulovca. Rajnega so pokopali v ponedeljek, 1.
marca na pokopališče na Gornjih Sušicah.

† Ciril Grafenauer. V nedeljo zjutraj je
umrl železniški višji kontrolor Ciril Grafenauer.
Draga ravnja bodo pospremili na zadnji poti
iz kaple v Kristofa na Zalah v torek, 2. marca
ob dveh popoldne. Sv. maša zadušnica bo pri Sv.
Cirilu in Metodu v sredo ob sedmih.

† Antonija Golias. V Ljubljani je umrla v
76. letu starosti gospodična Antonija Golias. Bla-
go rajnica bodo pokopali v torek, 2. marca ob
pol trih popoldne iz kaple sv. Petra na Zalah.
Sv. maša zadušnica bo v franciskanski cerkvi v
sredo ob pol osmih.

Naj vsem rajnim svetli večna Luč! Vsem, ki
žalujejo za njimi, naše sožalje!

† Roza dr. Gregorinova

Po daljšem bolehanju je v nedeljo popoldne
v miru za večno zaspala ga. Roza dr. Grego-
rinova, vdova po lani umrlem senatorju dr.
Gustavu Gregorinu. Pokojnica je bila hčerka
gradbenega podjetnika Jakoba Ongara, ki je po-
magal graditi železnico čez Brenner. Rodila se
je pred 77 leti na Klamnu na Brennerju. Z dr.
Gustavom Gregorinom se je poročila dne 3. mar-
ca 1903. V srečnem zakonu je rodila dve hčerki,
od katerih je Zorica že zgodaj umrla, ga. Danica
pa je soproga našega znanega glasbenika g. pro-
f. Pavla Rancigaja. Blaga pokojnica ni mogla
preboleti izgube svojega draga soproga, ki je
umrl lani 30. junija. Kljub bolehnosti pa je
vse do nedavnega ohranila duševno čistost. Za-
spala je mirno kakor v snu. Pogreb bo v torek,
2. marca ob pol 4. popoldne iz kaple sv. Andre-
ja na Zalah. Ugledni družini naše iskreno so-
žalje.

Osebnosti

== Za profesorja glasbe je 20. februarja na
Glasbeni akademiji v Ljubljani diplomiral P.
Julian Jakešević O. F. M. To je prvi član
franciskanskega reda v provinciji Bosni, ki je
dosegel to čast. Pater Jakešević je v Ljubljani
študiral na Akademiji 4 leta, in sicer na oddelku
za solopetje, stanoval pa je v franciskanskem
samostanu, kjer je bil kot dober in vesel brat
in prijatelj splošno priljubljen. Zdej se vrača k
svojim v samostan v Sarajevu.

== Poročila sta se v ponedeljek v franciskans-
ki cerkvi g. Jarč Vladimir, stavec Ljudske
tiskarne in gđc. Poljce Mira, abs. trgovske
šole. Obilo sreče!

Zemlja, kakor jo vidi letalec
Borbo z viharji in zračnimi prividi
Skrivnostne človeške usode

popisuje

Antoine de Saint Exupéry
v svojem prekrasnem in globokem
delu:

Veter,
pesek in zvezde

Prevod je pravkar izšel v zbirki
„Naša knjiga“.

Knjiga v elegantni opremi in foto-
grafijami mest in krajev stane za
nenačrto L. 60.-. Če se naro-
čite na ves letnik (4+4 knjige) je
cena mnogo nižja.

Založba „Naša knjiga“ Ljudska knjigarna
v Ljubljani, Pred škofijo 5

— Delo, ki tudi čaka novega pogona. V Ljub-
ljani se vrši misijonski mesečni tečaj. Morda bo
tudi knjižnica »Vestnik DSD«, letno poročilo o
sv. detinstvu za 1942 (ob stoletnici DSD) bolj za-
interesiral. Naznanjeno je že bilo, da se dobi
»Vestnik« z drugimi potrebščinami vred v prodaj-
alni Ničman (Miklošičeva c.) ali pa v Papirnici
Ljudske knjigarnice »gratise« za poverjenike. Opo-
zarjamo tudi, da bo predavanje in razgovor o DSD
v četrtek, 4. marca ob treh popoldne.

Danes začnemo v »Slovenec« nov listek
LJUBEZEN KRISTINE HOMANOVE
Lirična novela je zajeta iz življenja umetnikov

— Vreme 1. sušca. Sušec navadno v vremenu
zavija rep. Rad spreminja vreme. Prvi marec pa
je letos prevzel lepo februarjevo vreme. Nedelja
je bila lepa, toda nekoliko oblačna. Zadnje dneve
je bilo toliko hladno, da je po barjanskih travni-
kih padla slana. V nedeljo zjutraj je bila še slana,
v ponedeljek je ni bilo, ker je bilo zjutraj že to-
liko toplo, da se je jutranja temperatura dvignila
nad ničlo. V nedeljo jutranji minimum še -2,6° C,
v ponedeljek 1. marca pa že nad ničlo, +0,4° C.
V nedeljo je bil dnevni temperaturni maksimum

+12,4° C, v soboto pa +11,6° C. Barometer ne-
koliko pada. Stanje 765,1 mm. Nedelja je bila si-
cer prav ustvarjena za kratke sprehode.

— Vreme v februarju. Letošnji februar se je
začel in končal z lepim vremenom. Prvi dan je
bila zaznamovana jutranja temperatura +6,7° C,
čez dan je bila dnevna temperatura za nekaj sto-
pinj višja. Zadnji dnevi februarja pa so bili po-
mladansko topli, tako da je bila 25. februarja do-
sežena najvišja dnevna temperatura +15,6° C.
Dne 12. februarja je bila zaznamovana najnižja
jutranja temperatura -4,0° C, ko je bilo lani ta-
dan -17,6° C, na prostem celo -23° C. Letošnji
februar nam ni prinesel hujšega mraza, ko je lani
prav v februarju mraz vedno močnejše pritiskal in
so se mnogi morali boriti za kurjavo. Letošnji fe-
bruar je prinesel tudi pravele rekord glede zrač-
nega pritiska. Barometer je dosegel 19. februarja
rekordno višino 799,9 mm. Barometerski minimum
je bil zaznamovan 3. in 16. februarja s 757,1 mm.
Bilo je februarja v 5 dneh 126,7 mm padavin. Naj-
več mokrote je bilo v času od 2. do 3. februarja,
ko je bilo 65,2 mm dežja odnosno snega.

Iz Uršnih sel pri Novem mestu

Smrt blage matere. Dne 21. decembra lani je
umrla v Uršnih Selih vrla krščanska mati in žena
Veronika Kapš. Vse njeno življenje je bilo težek
križev pot, po katerem pa je polna žive vere ju-
naško hodila. Tudi zadnje dolgo in težko bolezen
je prenašala z Jobovo potrpežljivostjo. Med njeni-
mi 10 otroki je bil najstarejši sin Rudolf, župnik
v Banji Loki, kjer je umrl pred 10 leti. Njena po-
sebna vrlina je bila tudi ta, da je bila vse svoje
življenje abstinentka. Dasi je bila doma v vinskem
kraju in imela več let gostilno, ni nikoli pila no-
bene opojne pijače. Svetila ji večna luč!

Iz dela in življenja - od tu in tam

Iz Gorizije

Plemenit dar. Pokojni savojski princ Duca
Amedeo d'Aosta je zapustil 200.000 lir za sinove
padlih letalcev. Del te zapuščine dobi zavod »Um-
berto Maddalena« v šempetarskem predmestju, v
katerem se vzgajajo sinovi padlih letalcev.

Nov predsednik deželne uprave. — Dosedanji
predsednik deželne uprave odvetnik dr. Venuti je
iz osebnih vzrokov podal ostavko. Za njegovga
naslednika je bil imenovan mestni podžupan ve-
letrgovce komendant Morassi, ki je že enkrat vo-
dil deželno upravo.

Utopljenka. Zadnje nedelje je zginila iz do-
mače hiše 45 letna vdova Francka Danenčič, biva-
joča v solkanškem predmestju. Ker se je reva v
zadnjem času nekoliko omračila um in ker je pri
odhodu rekla sosedom, da gre na reko oprat nekaj
perila, so postali domači takoj zaskrbljeni in brat
je šel iskat. Z bridkostjo je kmalu ugotovil, da
so bile zle slutnje opravljene in da je prišel pre-
pozno. Za njo skalo ob bregu je opazil v vodi
truplo sestre ki je v svoji zmedenosti utonila.

Krčmarja našli mrtvega v lastni kleti. V kleti
gostilne, znane pod imenom »La Busa« (Luknja)
v bližini Korna, so v petek 12. februarja zjutraj
našli mrtvega lastnika gostilne, 54 letnega Ivana
Ciuffarina. Mož, ki je bil v mestu splošno znan in
spoštovan, je zadnje čase bolehal. Njegova nepri-
čakovana smrt je vzbudila obče začudenje in so-
čustvovanje.

Z Gorenjskega

Zapisnega državnih uradnikov. V blagajniški
dvorani finančnega urada v Kranju sta bila imeno-
vana 18. februarja po kratki in lepi slovesnosti dva
bivša jugoslovanska davčna uradnika za uradnika
v nemški državni finančni upravi. Za to slovesnost
je bila dvorana okrašena z zastavami, navzoča pa
sta bila poleg vsega uradništva tudi okrožni vodja
Kuse in predstojnik glavnega carinskega urada v
Kranju.

Zadnja nabirka za rimske pomoč predzadnje
nedelje v februarju je tudi na Gorenjskem dosegla
znatne zneske. V radovljiškem okrožju so nabrali
14.000, v krankskem 15.000, v kamniškem 11.500 M.

Okrožne vozovnice za Gorenjsko. Od 1. marca
naprej bodo tudi na Gorenjskem uvedene okrožne
vozovnice veljavne, za priključena ozemlja Koroške,
Kranjske in Spodnje Štajerske. Za Gorenjsko bo
najprimernejša vozovnica Beljak 622, ki velja za
območje omejeno na severu po črti Trbiž-Beljak-
Celovec-Maribor-Gradec-Mogersdorf.

Iz udeleževanja stranke v Zireh je bilo naj-
važnejše veliko zborovanje, ki je bilo pred nedav-
nim v dvorani domovinske zveze. Na zborovanju
je govoril okrožni vodja Kuss o političnem in vo-
jaškem položaju. Dalje je okrožni vodja razrešil
dosedanega vodjo krajevne skupine Mallerja, ki
je za razrešitev zaprosil, ker komaj zmaga je na-
porno in težko orožniško službo. Okrožni vodja je
dosedanjemu vodji izrekel zahvalo in nato uvedel
v delo novega vodjo carinskega tajnika Riederja.
Carinski asistent Ulbrich je prevzel ob občinskega
ustanovitve Jobsta mesto organizacijskega vodje.
Predstavljen pa je bil okrožni višji orožniški stra-
žmojster Friderik Rajkovič na orožniško postajo na
Jezerškem, učiteljica Gerti Bartosch pa je odšla
na šolo v Trati. V zadnjih dneh je odšlo še tudi
nekaj mož iz žirovske občine v delovno službo.

Opozorilo bolnišnice na Golniku. V gorenjskem
časopisju opozarja bolnišnica na Golniku, da ni
dovoljeno prinašati bolnikom v bolnišnico živila in

alkoholne pijače. Če bodo obiskovalci še prinašali
kaj takega ali če bo uprava to našla pri bolnikih,
bo zaloge uporabila v korist vse skupnosti.

Na vzhodnem bojišču je bil ranjen desetinik
Albin Oitzl iz Kranja. Zdravil se je dalje časa v
vojni bolnišnici, a je ranam končno podlegel.

Nov krajevni skupinski vodja v Homcu. — Do-
sedanji krajevni skupinski vodja Jakob Cajhen je
zapustil Homce in odšel k SS-oddelku. Okrožni
vodja Pilz se je odhajajočemu zahvalil, mu izro-
čil spominskih diplom in je uvedel novega skupin-
skega vodja Riharda Rebernika.

Davica. — V Vodicah so ugotovili že nekaj
primerov davice, ki je kakor znano za mladino res
nevarna. Gorenjski časopis opozarja starše in ni-
hove namestnike, naj vsak primer bolezni takoj
javijo pristojnemu zdravniku, da se epidemija ne
razširi.

S Spodnjega Štajerskega

»Zmaga za vsako ceno«, je geslo vrste zho-
rovanj, ki bodo od 27. februarja do 7. marca po
vseh Štajerski. Štajerska domovinska zveza bo
priredila v vseh krajevnih skupinah zborovanja
in samo na Spodnjem Štajerskem bo vsega skupaj
460 zborovanj, na katerih bodo govorili govorniki
štajerske domovinske zveze. Višek zborovanj bo
3. in 4. marca. V Mariboru bo na oba ta dneva
vsega skupaj 41 zborovanj. Predavatelji bodo
največ obravnavali totalno mobilizacijo in vpra-
šanja, ki se v zvezi z njo tičejo Spodnještajerske.
Hkrati bodo na teh zborovanjih pojasnjevali vse
ukrepe poklicanih strokovnjakov, ki bodo najlažje
pojasnili prebivalstvu vse podrobnosti.

Smrtna nesreča. Pred nedavnim se je zo-
dila pred cerkvijo v Sv. Rupertu v Slov. goricah
nesreča, ki je zahtevala življenje očeta 4 otrok.
Tam je več delavcev podiralo zelo veliko bukev,
ki naj bi se umaknili spomeniku v vojni padlih
vojakov. Kljub temu, da so odkopali korenine,
bukov ni hotela pasti. Ker se niti nagibala ni, je
splezal 31 letni delavec Jožef Kranjc, doma iz
okolice Sv. Ruperta na bukev in nesel s seboj
vrvi, ki jo je nameraval pritrditi visoko na deblu,
tako da bi bukev lahko prevrnili. Medtem pa je
nekdo od delavcev začel sekati korenine in bukev
se je nenadoma nagnila in prevrnila. Deblo je po-
kopalo pod seboj Kranjca in ga popolnoma zmeči-
kalo.

Smrtna kosa. V Mariboru so umrli: upokojeni
železničar Andrej Marolt v 80. letu starosti, 18
letni delavec Edvard Peitler, 14 letni Tonči Pa-
valec, delavčeva hčerka Kristina Marčič iz Ma-
renberga, 11 letna posestnikova hčerka Matilda
Strniša iz okolice Ponikve, 40 letna vdova po ko-
vaču Matilda Svesek rojena Silec iz Zgornjega
Radvanja, vinčarjeva hčerka Ana Sluga, ključav-
ničarjev sinko Edvard Dobič, 88 letna preužitka-
rica Jožefina Lopič, 77 letna preužitkarica Kata-
rina Hubl, 3 letna delavčeva hčerka Amalija Kešić
iz Vurmla pri Selnici ob Dravi in 10 letna hčer-
ka graditelja orgelj Vida Polič iz Maribora. — V
Ormožu je umrl 65 letni Hilard Tolazl. — Na
bojiščih so padli bivši poštni uradnik v Laškem
Franc Marot in sicer 31. januarja v Tuneziji, star
20 let, na istem bojišču je padel 19 letni Anton
Vrečer, vojak v polku gorskih lovcev in sicer 5.
februarja. Doma je bil iz Sv. Pavla pri Prebrodu.
Prav tam je padel 6. februarja strelce v polku
gorskih lovcev 27 letni Jožef Schwarzmayer iz Lju-
tomera. Na vzhodnem bojišču je padel 17. januarja
abiturient in strelce v polku gorskih lovcev Wil-
fried Scherf iz Ptuj.

Gledališče

OPERA. Torek, 2. marca ob 17: »Zemlja
smehljajca«. Opereta. Izven. Cene od 28 lir
navzdol. — Sreda, 3. marca ob 17: »Thais«.
Izven. Cene od 28 lir navzdol.

P. Lohar: »Zemlja smehljajca«. Opereta v
treh dejanjih. Osebe: grof Lichtensteinski —
Anžlovar, Liza — Mlejnikova, Lora — Jap-
lejška, grof Potestinski — Sanein, general —
Pianček, princ Su-hong — Čuden, Mi —
Barbjeva, Camr — Debevec, Fu-ili — Škabar,
evah — Simončič. Dirigent: R. Simoniti.
režiser in koreograf: inž. P. Golovin, načrti
za kostume: J. Villanova, klobuki za balet:
Ivanka Kunc, cvetice: Pavel Simenc.

»Princeska in zmaj«. Mladinska opereta,
ki sta jo napisala P. Golovin in J. Gregore
bo ponovljena prvič v letošnji sezoni v pe-
tek, 4. m. ob 17. Zgodba o pogumnem Jo-
sku s čistom srcem, ki premaga zmaja in
reši kraljstvo, je prepletena s prizori a-
naloge in njihovo popularno koračico, a na-
stopom raznih živali in baletom, ki dajejo
igri veliko pestrost in pravilno obliko.

DRAMA. Torek, 2. marca ob 17:30: »Za-
ljubljena žena«. Red. Terek. — Sreda, 3.
marca ob 17:30: »Mirandolina«. Red. Sreda.

G. Cenazto: »Zaljubljen žena«. Komedija
v treh dejanjih. Osebe: Serena — Dani-
lova, Helena — V. Juvanovna, Ana — Na-
bloška, Alice — J. Holtarjeva, Fabrizio —
Nakrat, Gregorin, Antonelli — Bre-
zignar, Contini — Peček, taktar — Tomazič.
Režiser: prof. Šest, scenograf: inž. E. Franz.

TEL. KINO UNION 22-21

Poguba mednarodnega pustolovca zaradi
sentimentalne zaljubljenosti

»DEKLE Z NASPROTNEGA BREGA«
V glavni vlogi: Maria Mercader, Milena
Penovich, G. Lazzarini in G. Barnabo.

PREDSTAVE:
ob delavnikih ob 16.00 in 18.15; ob nedeljah
in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in ob 18.30

TEL. KINO SLOGA 27-30

Najodličnejši film sijajnega pevca
Ferruccia Tagliavinija

»HOČEM ŽIVETI TAKO«

Ostali igralci: Carlo Campanini, Silvana Ja-
chino. — Predstave ob delavnikih ob 14.30
dalje. V nedeljo ob 13.30, 14.30, 16.30, 18.30.

TEL. KINO MATICA 22-41

Dnevno dvojni program:

Ob delavnikih ob 14.30 in v nedeljo ob 10.30
»ZVEZDA IZ RIA«. — Ob delavnikih ob
16.30 in 18.30 ter v nedeljo ob 14.30, 16.30
in 18.30 »KARLOVA TETKA«.

»ZVEZDA IZ RIA«

Diven, romantičen film s plesom in muziko.
Najlepša pesnica La Jana, Gustav Diesel...

»KARLOVA TETKA«

film duhovite in zabavne vsebine, v glavni
vlogi komik Macario - Silvana Jachino...

Iz Hrvaške

Visoko bolgarsko odlikovanje dr. Artuko-
viča. Pravosodnega ministra NDH dr. Artuko-
viča, ki je v imenu hrvatske vlade podpisal
pogodbo o pravni pomoči med NDH in Bolga-
rijo, je v Sofiji sprejel tudi bolgarski car Bo-
ris ter ga je od tej prilike odlikoval z redom
»Sv. Aleksandra Nevskega« I. stopnje. Po po-
pisu omenjene pravne pogodbe med obema
državama, so bile za NDH molitve v največji
in najlepši sofijski pravoslavni cerkvi Ale-
ksandra Nevskega.

Nadaljnje napredovanje italijansko-hrvat-
skih čet v Krbavi. Hrvatsko časopisje poroča, da
italijansko-hrvatske čete nadaljujejo z velikim
uspehom započete čistilne akcije proti partizanom
na področju Krbave. Ob tej prilici časopisje po-
udarja, da se borbe vrše po gorovju, ki je nad tisoč
metrov visoko in ki je ponekod še močno zaene-
ženo. Italijansko-hrvatske čete so gladko odbile vse
napade partizanov, ki so se hoteli rešiti iz trdega
obročja, v katerega so bili potisnjeni, ter so imeli
velike izgube v ljudstvu in materialu. Samo pri
Gornjem Lapcu so imeli partizani nad 800 mrtvih.
Na bojišču so morali pustiti tudi znatne količine
orožja in streliva. Nastopajoči združeni oddelki ita-
lijanske in hrvatske vojske so partizanom zažgali
tudi vsa skladišča hrane in v njihovem ozadju raz-
bili tudi več utrjenih točk.

Ustanovitev srednje tehnične šole v Zemunu.
Hrvatski merodajni činitelji so zastopnikom ze-
munske občine obljubili, da bodo v začetku šolske-
ga leta 1943-44 odprli v Zemunu srednjo tehnično
šolo, če bo zanjo občina preskrbela potrebne pro-
store. Hrvatsko časopisje sedaj poroča iz Zemuna,
da bo tamšnja občina storila vse, samo da bo Ze-
mun dobil obljubljeno šolo. To jeen bodo na sred-
nji tehnični šoli v Zemunu odprli samo dva oddel-
ka, in to strojno ter elektrotehnični.

Ukinitev tromesečja na medicinski fakulteti
v Zagrebu. Prosvetno ministrstvo NDH je izdalo
pravišnik, s katerim je ukinilo uvedena tromesečja
na medicinski fakulteti v Zagrebu ter zopet uvedlo
polletja.

Iz Srbije

Srbija odločno za novo Evropo. Srbski mini-
strski predsednik Milan Nedič, je dne 21. februarja
sprejel večjo skupino kmetov z Vzhodne Srbije.
Zastopniki kmečkega ljudstva so Nediču poročali o
razmerah v svojih krajih ter mu sporočili svoje
želje in potrebe. Predsednik srbske vlade je kmeč-
ki deputaciji obljubil vso podporo srbske vlade in
vseh njenih oblasti. Zatem je pa imel nanje daljši
nagovor, v katerem je podal pregled sedanjih voj-
nih dogodkov in notranjopolitičnega položaja v sa-
mi Srbiji. Glede sedanjih bojev na vzhodnem bo-
jišču je general Nedič dejal, da se na omenjenem
bojišču trenutno odigravajo gigantske borbe, v ka-
terih sodeluje pod vodstvom Nemčije skoro vsa
Evropa. Borba je namenjena uničenju boljševizma,
ki s svojo svetovno revolucijo grozi vsej Evropi.
Na te dogodke na bojišču je Nedič takoj navezal
svoje poročilo o notranjopolitičnih razmerah v Sr-
biji ter poudarjal, da je naloga Srbije in dolžnost
v okviru sedanjih velikanskih vojaških akcij na bo-
jišču, z delom podpreti vse tiste, ki se bore za re-
šitev Evrope. Zato je Srbija dolžna ohraniti svoji
deželi mir in red. Nedič je zatem obojati razne
propagande, ki so naslovljene na srbsko ljudstvo,
ter ga poziva, naj sploh nobeni ne verjame. Svoja
izjavljaja je zaključil z ugotovitvijo in pozivom:
»Mi Srbi hočemo ostati Srbi. To izpovedujem vsa-
kemu jasno in odkrito. To je pa tudi razlog, zakaj
emo se postavili na evropsko stran, ki se bori proti
komunizmu. Mi smo se opredelili za evropsko fron-
to, ker smo družinski očetje in ljubimo red in mir
in ker hočemo ohraniti svojo domovino«. (Donau
Zeitung).

V torek, 2. marca bo v Drami za red
Terek odigrana Cenzatova komedija »Za-
ljubljena žena« s Miro Danilovo, Vido Ju-
vanovom, Nabloško, Nakratom, Gregorinom in
Peškom.

C. Goldoni: »Mirandolina«. Komedija v
treh dejanjih. Osebe: vitez Riparatia —
Jan, markiz Forlipopoli — Gregorin, grof
Albafiorita — Verdonin, Mirandolina, krč-
marica — Danilova, Hortenzija in Dejanira,
gledališki igralci — Gabrijelečeva in V.
Juvanovna, Fabrijel, natak — Gorinšek,
vitezov sluga — Benedičič, grofov sluga —
Podgoršek, Režiser: Jože Kovič, scenograf:
inž. E. Franz.

Naznanila

RADIO. Torek, 2. marca. 7.30 Operetna
glasha — 8 Napoved časa. Poročila v ita-
lijansčini — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v slo-
vensčini — 12.45 Komorna glasha — 13 Na-
poved časa. Poročila v italijansčini — 13.10
Poročila v slovensčini — 13.15 Poročila v sloven-
ščini — 13.15 Plošče — 13.30 Klasiki orkester
vodi dirigent Manne — 13.45 Vojaške pesmi —
14 Poročila v italijansčini — 14.10 Koncert
radijskega orkestra — vodi dirigent D. M.
Šiljanec. Pisana glasha — 15 Poročila v slo-
vensčini — 17 Napoved časa. Poročila v ita-
lijansčini — 17 Napoved časa. Poročila v ita-
lijansčini — 17.10 Pet minut gospoda X —
17.15 Plošče — 18.30 Glasna glasha — Co-
lumbus — 19.30 Poročila v slovensčini —
19.45 Simfonična glasha — 20 Napoved časa.
Poročila v italijansčini — 20.15 Komentar
dnevnik dogodkov v slovensčini — 20.30
MACAGNI: Iria. — V odmorih: predava-
nje v slovensčini. Zanimivosti v slovensči-
ni. Po končani operi: poročila v italijan-
ščini.

LEKARNE. Nočne službo imajo lekarni:
Leustek, Revaljeva c. 1, mr. Bahovec, Kong-
resni trg 12 in mr. Komolar, Vile, Tršaška
cesta 48.

Drobna ljubljanska kronika

Prestavljeno tramvajsko postajališče na
Marjiniem trgu. Uprava mestne cestne že-
leznice sporoča, da bo od 3. t. m. dalje po-
stajališče na progah 1 in 2 pri vožnji od
pošte proti magistratu premenjeno s fran-
ciškanskega mosta pred severozadnji prehod
Marjinega trga, t. j. malo niže od ogla
Frischove trgovine.

Na IX. simfonionem koncertu, ki bo v
ponedeljek, dne 8. t. m. se bodo izvajala iz-
ključno lo dela slavnihi mojstrov, ki so kom-
ponirali v plemenitem ritmu. Slišali bomo vrsto
skladb, ki so jih napisali: Bernard, Dvorak,
Lehar, Ponchielli, Rossini, Johan Strauss,
Richard Strauss in Weber. Koncert bo di-
rigiral dirigent Drago M. Šiljanec, vrši se
bo v veliki unisonski dvorani ob pol 7 zve-
čer. Predprodaja vstopnic bo od srede dalje
v knjigarni Glasbene Matice.

Vse razprodano. Ljubljana je zadnji čas
vzljubila razne koncerte. Za ponedeljkov
koncert 1. marca, je bilo veličansko zani-
manje med vsemi sloji prebivalstva. Že v
soboto so bili vsi sedeži razprodani in vse
vstopnice kupljene. Pač razveseljuje de-
jstvo, ko se nekatera leta bliji koncerti zelo
slabo obiskani.

Izprememba regulacijskega načrta med
Hrsko ulico in Sv. Petra cesto. Ker zahte-
vajo važne javne koristi, je županstvo na
podlagi § 12 gradb. zakona odredilo izpre-
membe in dopolnitve veljavnega regulacijs-
kega načrta za našlejo ulico in Vidovdansk-
sko cesto. Načrti z določili za izvajanje iz-
prememb in njih obrazložitev so v smislu
§ 8 gradb. zakona razgrnjeni za javni vpo-
gled v mestnem tehničnem oddelku, Nabrežje
20, septembra 2. II. nadstropje, soba št.
42, med uradnimi urami za dobo enega me-
seca po preteku petnajstih dni po objavi ra-
glasa v »Slovenem listu«. Interesenti lahko

Italijanska pripravljenost do zmage

Rimski dopisnik lista »Kärntner Zeitung« po-roča v posebnem članku o italijanski volji do zmage in pri tem izvrstno riše najlepše kreposti italijanskega naroda pod vodstvom Duceja. Zato prinašamo ta članek dobesedno.

Italija je vstopila v tretje razdobje svoje vojne. Prvo razdobje je bilo tisto, ki se včasih zamenja z nevtralnostjo, pa se naziva tudi »bela vojna«, nekakšna »guerra non guerregiata«, ki se je kot poslednje upanje človeštva porinilo med vojaški pohod na Poljsko in svetovno vojno. S koncem tega »visečega stanja«, v začetku evropske vojne pred skoraj tremi leti, se je začela za Rim borba za njegov imperij, junška in največja kolonialna vojna v zgodovini. Ko je vdrila Amerika v Sredozemsko morje, je postala poslednja progla, četrti obala Italije, nevdružna. Padel je Tripolis. Seveda so pa zato italijanske čete v Tunisu, na Korziki in v Nici, vendar imajo te postojanke bolj politični kot vojaški pomen. In s tem se je začelo drugo razdobje: Italija je vkovana v veliko, zgolj evropsko obrambno fronto proti boljševizmu na eni strani in v anglosaksonska hegemonijska stremiljenja na drugi strani.

Ni kar tako, če se v Nemčiji oglašajo zvoki »Edece«, če se pojavljajo prizori iz nevarnosti »Nebelungov«. Toda, mi smo kaj takega občutili že v četrtem letu prejšnje svetovne vojne in takrat je Nemec znal vihteti meč nad svojo glavo. Toda Italija — kdaj je že doživela borbo vsega ljudstva?

Športniki, ali že veste...

... da so plavalci tudi pozimi pridni pri delu in nastopajo na plavalnih tekah v zimskih kopališčih? Iz Stettina poročajo, da je postavil včeraj Lassowsky znakmo v prsnem plavanju na 100 m 1 min. 12,2 sek.

... da je ustanovil nemški državni športni vodja posebno odlikovanje za ranjence? Nedavno so pričeli s teledvadniti in športnimi tečaji na državnem športnem polju pri Berlinu, tekmovalca za odlikovanje pa se je udeležilo 65 ranjencev.

... da je drsalni šport najbolj popularen na Nizozemskem? Cesto se zgodi, da priredijo tekme v hitrem drsanju na 60, 90 ali pa celo na 200 km, udeležba pa znaša vselej po več tisoč tekmovalcev. Hitrega drsanja preko zamrznega Zúiderskega jezera na otok Marken se je udeležilo nič manj kakor 12.000 tekmovalcev moškega in ženskega spola. Očividci poročajo, da so imeli nekateri še stare drsalke, ki jih privežejo na noge, oblečene v volnene nogavice brez obutve.

... da so priredili v Anversu ljudske kolesarske dirke, pri katerih so dosegli prvi štirje tekmovalci enako število točk? Nagrado, predvideno za prvaka so si podelili znani dirkalci Colls, Kaers, Steenbergen in Meerschaut.

... da je francoska oblast spremenila znamenito jahalnico Saumur v civilno jahalno šolo? Na ta način bo ohranjena njena tradicija. Civilna jahalna šola bo skrbela v prvi vrsti za izobrazbo jahalnih učiteljev, bavila pa se bo tudi s konje-rejo plemenite pasme.

... da je postavil francoski orjak Ferrari nov svetovni rekord v obojročnem sunkovitem dviganju uteži? Ferrari spada v razred srednje teže. Dosedanji svetovni rekord je imel Egiptčan El Tuoni s 152,5 kg, Francoz Ferrari pa je dvignil 158,5 kilogramov.

Odklej pa je na svetu italijanska narodnost? Ali je moč, kot bi se dalo to v Nemčiji, primerjati napoleonsko dobo s sedanjo? Ali je doživela Italija že kako sedemletno ali tridesetletno vojno? Vse tiste zmede v dobi renesanse, saj niso bile drugega ko medsebojni obmejni boji med pokrajninami in mesti. Vojna nasprotja med cesarstvom in papeštvom se niso nič dotaknili »ljudstva«. Treba je, da sežemo prav v stari vek nazaj, ko so stali Punci in Galiji pred vrati Rima, da dobimo dobo, ki je ogrožala prav ves polotok. Res da je imela Italija v vojni 1915—1918 več žrtev v sporih z Avstrijo, kot jih ima doslej, toda njeno kolonialno ozemlje, njen zemljepisni obseg nista bila nikdar ogrožena. Sredozemsko morje je ostalo prosto za njeno brodove in v ozadju nista bili Anglija in Amerika kot sovražnici. Italija je bila takrat sicer udeležena v svetovni vojni, a se je v resnici udeleževala le

Šibkejšim se je nasmehnila sreča

Nedelja neodločenih izidov: v Torinu 0:0, v Bariju 1:1

Šibkejšim se je včeraj, ko so v državnem nogometnem prvenstvu odigrali 22. kolo, nasmehnila sreča. Kdo bi si mislil, da bo vicienza na vročih torinskih tleh odtrgala točko moštvu, ki si je že vnaprej štelo v dobro ves izkupiček srečanja med Torinom in Vicenzo! Drugi iz razpredelnice in predzadnji, kandidat za državno prvenstvo in kandidat za padev v drugi razred sta končala tekmo neodločeno z izidom 0:0. Za Torino, ki mora že hiteti, če bo hotel ujeti vodilni Livorno, pomeni točka, ki je šla po gobe, hud udarec.

K sreči pa se je tudi Livorno opomogel včeraj samo s polovičnim izkupičkom. Gostoval je v Bariju proti enajstorici istega imena in dosegel samo 1:1. Obe vodilni moštvi sta igrali torej neodločeno in razdalja med njima bo ostala še en teden nespremenjena: Livorno vodi sedaj z 32 točkami, Torino pa mu sledi s 30. Še osem nedelj bo trajala bitka za točke in polem bomo zvedeli, kdo bo letošnji državni prvak. Lansko leto je doletela ta čast prestolnisko Romo, letos pa bodo odnesli trofejo prvenstva v Livorno, v Torin ali pa v Milan. Milanska Ambrosiana, ki jo imamo v mislih, je igrala včeraj doma proti Triestini in jo pičlo premagala z 1:0. Triestinci so se torej dobro držali; dosegli so tesno razliko, Ambrosiana pa je pospravila obe točki. Sedaj je spet dohitela Torino in se nahaja z njim na drugem mestu s 30 točkami.

Od moštve, ki so blizu vodilni trojci, si oglejmo še usodo Juventusa. Včeraj je igral Juventus v Bologni proti enajstorici istega imena, ki je že nekaj nedelj igrala lepe partije. Tokrat ni bilo dano Bologni, da bi premagala Juventus, ta pa tudi ni mogel doseči odločilnega gola. Izid je ostal po napeti tekmi neodločen 2:2. V ostalem je poteklo 22. kolo državnega nogometnega prvenstva v znamenju vrste neodločenih izidov (od osmeh tekem prvega razreda je bilo namreč pet neodločenih). Večjo razliko v golih so doživeli samo v Benetkah, kjer je premagal Milano enajstorico Venezie s 3:1. Venezia je torej tudi to nedeljo zaostala in je na repku razpredelnice s pičlimi 12 točkami.

V naslednjem podajamo pregled včerajšnjih izidov prvega razreda:

Benetke: Milano: Venezia 3:1,
Torino: Torino: Vicenza 0:0,
Genova: Liguria: Fiorentina 2:2,

na ozkem odseku kopne zemlje. Zda pa je z Nemčijo kar v boju s svetom.

Italijanski listi objavljajo vse take stvari brez komentarjev v svojih dnevnikih kot »Dokumente sovražnikove bede«: Saj, kaj pa to škodi, če sovražnik podcenjuje svojega nasprotnika? Poglavito je, da je jez čimbolj močan. In zato je šla Italija še preko nemške starostne meje, ko je poklicala ljudstvo na splošno delovno službo. Tudi sedemdesetletniki so obvezni za službo.

Golša

V poslednjem času je neki znanstvenik dognal, da dobijo kunci in druge živali, ki se v veliki večini preživljajo z zeljem, golšo na vratu, ki jih ovira pri dihanju, da začno hirati. V zelju je neka posebna sestavina, ki vpliva na golšavost. Kuhano zelje se sestavine nima več. Zato pa naj ljudje, ki so nagnjeni h golšavosti, ne uživajo surovega zelja.

Bergamo: Atalanta: Roma 2:1,
Rim: Lazio: Genova 1:1,
Bologna: Bologna: Juventus 2:2,
Bari: Bari: Livorno 1:1,
Milan: Ambrosiana: Triestina 1:0.

Vrstni red in točke: Livorno 32, Torino in Ambrosiana po 30, Juventus 27, Genova 25, Bologna in Milano po 24, Lazio, Fiorentina in Atalanta po 22, Bari in Roma po 18, Triestina in Liguria po 16, Vicenza 14, Venezia 12. Slednji moštvi sta trenutno na tem, da bosta izpadli v drugi razred.

Prvenstvo II. razreda

V drugem razredu so odigrali osem tekem, srečanje med Palermo Juve in Mater pa so odložili. Dosegli so naslednje izide: Busto Arsizio: Pro Patria: Novara 3:1, Pisa, Pisa: Alessandria 2:1, Pescara: Pescara: Modena 0:0, Savona: Savona: Savona 2:1, Cremona, Cremonese: Anconetana 3:0, Udine: Udinese 3:1, Siena: Padova: Siena 1:0, Lodi: Fanfulla: Napoli 0:0, Palermo: Palermo Juve: Mater (odloženo).

Vrstni red in točke v II. razredu: Pro Patria 30, Modena in Spezia po 28, Napoli in Pisa po 27, Padova 26, Brescia 25, Cremonese 24, Fanfulla 23, Anconetana 20, Pescara, Novara in Udinese po 19, Siena 17, Alessandria 16, Savona 15, Palermo Juve 14, Mater 13, Napoli, Siena in Mater imajo na dobrem še po eno tekmo, Palermo Juve pa tri.

Kdo bo prvak v namiznem tenisu?

Druga nedelja deveterice najboljših — Bradeško ima že pet zmag

Ljubljana, 1. marca.

Hermesova zamisel prireditve tritedenskega turnirja najboljših igralcev namiznega tenisa je bila brez dvoma hvaljevredna. Mladika, Korolan in Hermes so prijavili po tri najboljše igralce in ti so tekmovali včeraj že drugo nedeljo za absolutno ljubljansko prvenstvo. Okoliščina, da tekmujejo sami izurjeni tekmovalci med seboj, nudi gledalcem napete prizore, igralci sami pa se bodo navadili prave borbenosti in bodo dozoreli tudi za težja srečanja.

Tudi včeraj se je zbralo v športni dvorani pri Mikliču okrog 100 gledalcev, ki so pozorno motrili drugi obrok predstavnika turnirja. Že pri vstopu smo izvedeli, da bo treba Merali čestitati, ker je ugnal nevarnega Bogataja. Ta je sicer pokazal, da mojstrsko obvlada loparček, sreča pa je bila na strani Merali in mu poklonila zmago z 2:1. Merali je dobro preстал ofenzivne udarce in je nazadnje obrnil rezultat v svojo korist.

V prvi igri smo predvidevali, da bo nudil Subert kaj več odpora Strojniku Romanu, ki mu je uspelo odpraviti ga razmeroma lahko z 2:0. Romanova odlika, ki obstaja v hladnokrvnosti, se je tudi tokrat obnesla. Bradeško, naš pokrajinski prvak in najresnejši kandidat za prvo mesto tega turnirja, je naletel najprej na Poženela. Njegov odpor je bil le šibak, kar dokazuje številni rezultati 2:1, 2:1, 2:1. Kakor rečeno, Bradeško je zmagal z lahkoto.

Nadaljnji izidi so bili: Recek je premagal Suberta z 2:0, Bradeško Strojnika Aleša z 2:1, Keržič Poženela z 2:0, Bradeška Suberta z 2:0, Recek Meralo z 2:0, Keržič Strojnika Aleša z 2:0.

Posebno živahno je bilo srečanje med prvkom Hermesom Bogatajem in med prvkom Mladika Strojnikom Romanom, Bogataj, ki je izgubil dragoceno točko v igri proti Merali, je zbral v tej partiji vse svoje sposobnosti in igra v veliko zadovoljstvo svojih klubskih tovarišev. Z lepimi in premišljenimi udarci si je izvojeval zmago nad dobrim Mladikarjem. Kljub temu pa je ostal Bogataj to nedeljo v celokupni oceni samo na 3. mestu.

Soored turnirja so podelili tako, da odigrajo

(Dalje na strani 6.)

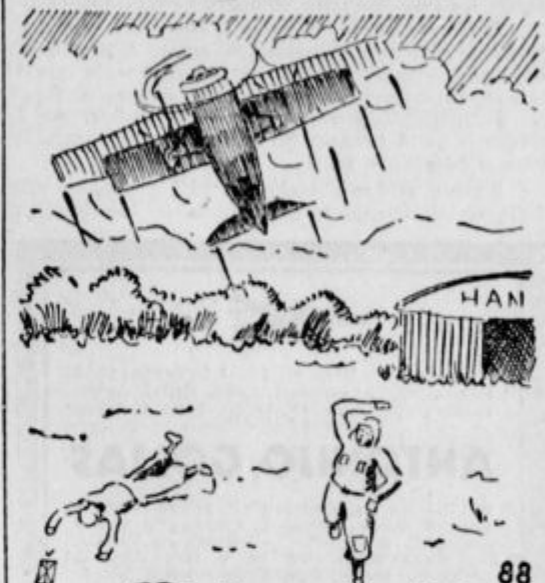
POVEST PILOTA ŠTEFANA

87.

Tedaj sem jo ubral na vso moč proti letališču. Smer sem lahko našel. Vznemirjati pa me je začel pristanek. Se nikoli se nisem tako bal. Mnogo bo odločil trenutek, ko bo letalo prifrčalo na tla. Vem, da Lia ni bila v takem strahu. Me pač ni poznala...

88.

Kot so mi pozneje pravili pilotje, sem ga na letališču pošteno lomil. Pri prvem poskusu pristanka sem se s preveliko brzino skoraj navpično približal zemlji. Ljudje so se v strahu razbežali. Nekdo se je vrgel na tla, da bi ga najino letalo ne zadelo. Toliko, da sem se še rešil.

IMMINENTE - PRIHODNI SPORED
CINE KINO UNION

VIOLETTE
nei capelli
TRI PRIJATELJICE
Una produzione
Produzione
Diretta da
Regia
FONOROMA-LOX
C.L. BRACAGLIA
LILIA SILVI
ROBERTO VILLA
IRASEMA DILIAN
CARLA DEL POGGIO

V nekem tuniškem pristanišču razkladajo ladjo, ki je pripeljala motorna vozila za italijanske čete

Ljubezen Kristine Homanove

Pisatelj Erik Bergen je običaj v malem, podzelskem mestu. Tja je odpotoval z namenom, da bi se v miru pogledal v studije za svoj roman. Dejansko je proučeval zgodbo neke družine iz davnih dni, v mestu pa je ostal in običaj zaradi globokega zanimanja za neko žensko. Ni je poznal in se tudi ni seznanil z njo — skoraj četrta leta dolgo.

V tem času ji je sledil z vsemi svojimi mislimi in z napetostjo, ki se je iz dneva v dan stopnjevala. Sledil ji je od daleč. Vsaka pot, katero je podvzel, je bila združena z mislijo, da jo bo videl. Ženska je hodila po mestnih ulicah s svojim lahkim, tekočim korakom; pomikala se je prožno, kakor da bi stopala po vrto-vih in travnikih.

Njen obraz je bil miren in popolnoma ravnodušen napram ljudem, ki jih je srečevala. Ni jih bilo veliko, ki so jo pozdravljali; njeno odzdravljanje je bilo vedno enako: lahko, elegantno in povsem ravnodušno. Karkoli je no-sila, ji je dajalo videz nenavadne ženske, kakor da bi ji bilo na tem, da bi se razlikovala od drugih.

V resnici pa je bila njena navidezna posebnost samo v rasti, v držbi, pa v lepoti in samostojnosti, kar vse je razodevala njena pojava. Posebnost njenih oblik je razodevala, da gre za žensko, ki ima svojo lastno fantazijo.

Z nenavadnim nemirom si je pisatelj Bergen prizadeval, da bi razvozlat to uganko. Bila je tako deklislo vitka in tako prožna! Napra-

vila je vtis cvetoče, mirne žene, prav tako pa bi bilo mogoče, da je še dekle. Seveda, dekle, ki se je osamosvojilo po svoji nadarjenosti, po duhu, stremiljenju in znanju. Bila je v svojem bistvu dovršena in ustaljena pojava mladega, komaj dozorelega dekleta.

Kako je ugibal, tehtal, premišljeval! Ne, miru ni več imel prisatelj Erik Bergen. Neznana ženska ga je preveč prevzela.

Nikoli prej ga ni kakšna ženska tako zaposlila. Bil je take narave, da so ga posamezni ljudje kar nenadno tako navezali nase, da se je podal na poučna potovanja v njih duše. Osebe, ki jih je kdaj pa kdaj motril in proučeval, tega niti slutile niso. Pisatelj Erik Bergen se je boril z usodami neznancev in mu ni bilo mar, koliko truda, koliko moči in koliko časa ga bo to stalo. V duši je trpel, navidezno pa je ostal miren in zadržan.

Tako pa ga še nikoli ni prevzelo premišljevanje o bistvu neznanega človeka — neznane ženske.

Presenečenje je bilo tokrat tako veliko. Presenečenje na trgu z robatnim tlakom, v katerem se segala pusta hišna stopnišča; presenečenje na tem trgu z vsiljivimi izložbami najrazličnejših vsakdanjosti, z barakami in stojnicami, kamor so vsak dan prihajali ženske in kupovale. Na tem trgu je doživel presenečenje, pravo razodetje.

Kako je že bila oblečena? Njena obleka je bila galebje bela, iz mehkega blaga, čista kakor rosa, kopajoča se v svežosti. Njena pojava se mu je vtisnila v spomin. Nosila je polno naročje bohotnih tulipanov, rdečih kakor ogenj, in se zaustavila v vsej svoji vitkosti na robu vodnjaka sredi trga. Ko je tako stala, je bila videti kakor nežen antični kip, ki je blestel nad okornimi kamnitimi figurami vodnjaka. Sklonila se je k vodnjaku ter previdno škropila svoj veliki šop tulipanov. Zdelo se je,

kakor da je njena podoba zavita v nežno ko-preno srebrnih kapljic. Okrog vodnjaka so se spreletavali beli golobi in se spet zaupljivo raz-vrstili po kamenju.

Visoko na nebu se je smehljalo pomladan-sko sonce, na trgu je dišalo po cvetju in sočni zelenjavi.

Gledal jo je od zgoraj skozi odprto okno svoje hotelske sobe. Tu je nameraval ostati tako dolgo, da bi si našel boljše stanovanje. Bila je to tipična hotelska soba: z rdečim, baržu-nastim pohištvom, z nakrobljenimi, koprenas-timi zavesami in z rožnato preprogo. Prizanes-ljivo je gledal na vse to in se potrpežljivo sprijaznil s svojim bivališčem. To, nad čimer bi se doma zgražal, si je mislil, spada nujno k slogu te sobe. Sprijaznil se je z vsemi mali-mi in velikimi stvarmi, ki so dražile njegove živce, ki so ranile njegovo tenkočutnost glede okusa. Znal se je krotiti in v tem je bila celo moč njegovega tihega, čisto tihega — popu-ščanja.

Popolnoma se je sprijaznil z okolico, in še več: Eriku Bergenu, nežno čutečemu človeku se je zdelo, da čuti nenavadne draži. Vzhiten pogled na tujo, lepo človeško pojava tam spodaj je pospešil utripanje njegovega srca. Vnelo se je nekaj novega, veselemu pričakovanju podobnega.

V malem mestu, v kakršnem se je znašel, se vendar vsi poznajo in lahko dosežeš vse, kar ti pade v glavo in kar hočeš...

S seboj je imel priporočila za župana in za nekatere višje uradnike. V kraju je bilo več tekstilnih tovarn, sploh so imeli tovarniški veljaki v družbi tega kraja svoje odlično mesto. Z dvema tovarnarjema je bil celo v dalj-nem sorodstvu. Nikoli ni misli na nju, bila sta mu tuja in neznana kakor zvezda na nebu. V tem hipu sta mu bila blizu in že ju je vključil v mrežo svojih načrtov.

Čutil je predsodke pred tuji. Čeprav je bil v družbi okreten in se je znašel v vsakem položaju, vendar mu je ostalo v srcu nekaj bojazljivosti pred tuji. Sedaj je posijala svetla luč tudi na vse to. Njegovi pisateljski načrti so se zasvetili iznova. Vse stezice, po katerih je nameraval hoditi previdno in potrpežljivo, so se lesketale kakor v jutranji rosi. Misel, da bo že jutri zvedel, kdo je ta ženska, ki se je pojavila iz njegovega najlepšega, tako oddaljenega duševnega sveta, mu je dajala poleta. Ah, in potem, ko jo bo spoznal, se bo začelo nekaj novega, nekaj vedrega!

Erik Bergen je postal vder in celo vesel. Preteklo pa je veliko dni, več kakor je mislil, preden je zvedel, kdo je neznana žen-ska in odkod je.

Ko je krenil nekoč v vas za tovarnami, da bi tam iskal podatkov za svoj roman na nagrobni kamni in po zapiskih župnijskega urada, je bil veselo presenečen. Videl jo je, kako brhko je jahala na konju in ga vzpod-bujala v diru. Dva vitka, plemenita konja sta topotala po cesti; na prvem je prežala ona, na drugem pa njen spremljevalec, ugajen človek ponosne držbe, duhovitih potez na obrazu — gospod, ki ni bil videti tako mlad. Potem jo je spet zagledal na ulici in užival v njeni lah-ki, živahni hoji; pa spet v kočiji, nekoč samo, ko se je vozila obložena s paketi, s košarami zelenjav in s šopom cvetja. Drugič jo je videl, ko se je peljala s starejšima, bolehnima gos-pema.

Erik Bergen je opazil, kako je ljudem od-zdravljala: bila je zadržana, kakor da bi od-zdravljala kamenju na cesti. Nekoč jo je sli-šal, kako je s svojim ljubkim glasom tolažila umazanega razcapanega otroka na cesti. Pri igri je otrok padel, ona pa ga je pobrala, po-stavila na noge, ga očedila in pomirila.

S. S. VAN DINE:

Umorjeni Kanarček

Medtem ko je Heath govoril z njim, je stal nepremično in bil videti zamišljen. Zdelo se je, da niti ni opazil, da so še drugi ljudje v sobi. Narednik, ki je gotovo poznal njegove posebnosti, niti ni čakal na odgovor, ampak je takoj krenil proti spalnici.

»Semkar, gospod profesor,« je dejal in krenil proti toaletni mizici, raz katere je previdno vzel skrinjico za dragulje.

»Oglejte si dobro to skrinjico in povejte nam, kaj opazite na njej.«

Brenner je bil za narednikom, ne da bi se ozrl okrog sebe. Vzel je skrinjico, se molče približal oknu in jo začel pazljivo ogledovati. Zdelo se je, da se je Vancejeva pozornost znova zbudila; približal se je profesorju in ga nepremično gledal.

Izvedenec je dobrih pet minut ogledoval skrinjico, ki jo je držal daleč od obraza, nato pa je pogledal Heatha in parkrat hitro pokimal:

»Dvojno orodje je bilo uporabljeno pri tej skrinjici...«

Njegov glas je bil slaboten, toda oster in skoraj zapovedovalen. »Eno orodje je zvililo pokrov in poškodovalo notranjo prevleko. Drugo orodje je bilo neke vrste dleto in ga je storilec uporabil, da je odprl ključavnico. Prvo orodje je bilo topo in uporabljeno s pomanjkljivo spretnostjo. Kot, v katerem je bilo vstavljeno, je bil

zgrešen in zato se je pokrov samo zvil. Dleto pa je bilo vrinjeno z veliko spretnostjo in s popolnim poznavanjem točke, kjer bi z najmanjšim trdom moglo doseči zadosten pritisk, da je ključavnica popustila.

»Storilec je bil torej dobro izvežban?« je vprašal Heath.

»Pa še zelo dobro!« je odvrnil profesor in znova pomežiknil. »Brez dvoma je delo izvršil nekdo, ki je v tem pravi mojster. Trdil bi celo, da je orodje, ki se ga je poslužil, bilo narejeno prav nalašč za take nedovoljene namene...«

»So se morda poslužili tega?« je vprašal Heath in mu podal grebljico.

Izvedenec jo je pozorno pogledal, ogledoval in jo večkrat obrnil v roki.

»Zelo verjetno je s tem orodjem bil zvit pokrov, nikakor pa s tem odprli ključavnice. Grebljica je iz litega železa in bi se bila brez dvoma zlomila ob premočnem pritisku; skrinjica pa je jeklena. Brez dvoma je bila skrinjica odprta z jeklenim dletom.«

»Prav,« je dejal Heath in videlo se je, da je zadovoljen s tem, kar je profesor dognal. »Poslal vam bom skrinjico in povedali mi boste, kaj ste se ugotovili na njej.«

»Vzamem jo kar s seboj, če nimate kaj proti temu.«

Možiček je vzel skrinjico pod pazduho in je odšel naravnost proti vratom, ne da bi spregovoril še kako besedo.

Heath se je nasmehnil in obrnjen proti Markhamu je dejal:

»Čuden človeček je to, srečen je samo, kadar more raziskovati sledove vlomilnega orodja na vratih, oknih ali na drugih predmetih. Ni mogel pričakati, da bi mu skrinjico poslal. Z ljube-

znijo jo bo pestoval na kolenih ves čas, dokler bo v vlaku, kakor bi mati pestovala svoje dete.«

Vance je še vedno bil pogosto toaletne mizice in zmedeno gledal predse.

»Markham,« je dejal čez nekaj časa, »stanje te skrinjice je zares presenetljivo. Ni pametno, nelogično je, nesmiselno, prav zaradi tega postaja vsa zadeva vražje zapletena. Te skrinjice gotovo ni odprl pokleni tat, in vendar je bila odprta!«

Praden pa je Markham mogel odgovoriti, je vzbudilo našo pozornost zadovoljno mrmranje kapitana Dubois, ki je bil v sprejemnici.

»Tukaj je nekaj za vas, gospod narednik,« je dejal.

Dubois je bil sklonjen preko roba mize skoraj zadaj za mestom, kjer smo našli truplo Marjete Odell. Vzel je v roke razprševalec, podoben majhnemu mehu in razpršil po mizi droben, rumenkast prah po površini približno 30 kvadratnih centimetrov. Nato je počasi in previdno odpiral ves odvisen prah in v rumeni barvi se je prikazal različno zarisan odtis roke. Palec in male vzpetine med posameznimi členki prstov so se videli kakor majhni, okrogli otoki. Drobne zareze na koži so bile popolnoma jasno vidne. Fotograf je pripravil aparat na posebne odstavke in je dvakrat posnel te odtise.

»To nam bo pa že služilo za kaj,« je dejal Dubois, ves vesel zaradi tega odkritja. »Desnica je to... Odtis je zelo razločen... Možakar, ki jo je pustil, je stal vzravnal zadaj za dekletom... Najbolj sveže odtis je, kar jih je tu mogoče najti.«

»Kaj pravite k onj škafli?« je dejal Heath in pokazal škaflo za dokumente, ki je bila na mizi poleg pravnih svetilk.

»Niti enega znamenja! Osnažili so jo natančno.«

Dubois je začel spravljati svoje potrebščine.

»Povejte, gospod stotnik,« se je vmešal Vance, »ali ste si dobro ogledali notranji del ključke pri omari?«

Dubois se je hipoma obrnil in z iskrenimi očmi pogledal Vanceja.

»Nič nima navade, da bi uporabljal ključke v notranjosti omare, vsakdo odpira in zapira omaro le od zunaj.«

Vance ga je pogledal s hlinjenim začudenjem. »Res?« Toda če bi kdo bil v notranjosti, kako bi mogel pograbit zunanjo ključko?«

»Ljudje, ki jih jaz poznam, se ne zapirajo v omare!« Duboisov naglas je bil sarkastičen.

»Silno me presenečate,« je vzklil Vance. »Vs' moji znanici pa imajo to navado... To je pač neke vrste vsakdanja zabava!«

Markham, ki je bil vedno diplomat, se je vmešal v njun razgovor.

»Kaj pa vendar misliš, Vance, z ozirom na ono omaro?«

»Oh, tako rad bi imel tako,« je bil žalosten odgovor. »Zanimam se za to maro, ker mi je nerazumljiv red, ki vlada v njej. Res so jo morali na umetniški način izropati!«

Tudi Heath ni bil popolnoma miren glede te omare in se je zato obrnil k Duboisu in mu rekel:

»Oglejte si ključko, gospod stotnik. Res je, kar trdi ta gospod, da je nekaj nenavadnega v stanju te omare.« Dubois je molče in z nekim prezirljivim izrazom na obrazu šel k omari in razpršil po ključki svoj rumeni prah. Ko je odpiral prah, se je sklonil nad ključko in opazoval s povečevalnim steklom. Nenadoma pa se je vzravnal in pogledal Vanceja z iskrenim, čeprav prisiljenim občudovanjem.

(Nadaljevanje s 5. strani.)

vsako nedeljo po 12 partij. Včeraj so zaključili drugo tretjino turnirja, vrstni red pa je naslednji:

1. Korotanec Bradeško s 5 zmagami brez poraza; 2. Strojnik (Mladika) 5 zmag, 1 poraz; 3. Begataj (Hermes) 4 zmage, 1 poraz; Merala ima 3 zmage, 2 poraza; Recek 3 zmage, 3 poraze; Keržič 2 zmagi, 3 poraze; Poženel in Subert po 1 zmago in po 4 poraze; Strojnik Aleš pa je izgubil vseh 6 odigranih partij.

Končna srečanja bodo na vrsti prihodnje nedelje ob 9. Organizacija turnirja je bila dobra;

zlasti nam je bilo všeč, da so bili gledalci ločeni od igralcev in da so oskrbeli razmnožene razpredelnice, v katere so gledalci vpisovali posamezne izide in točke.

Sportna sekcija »Hermes« — odsek za nogomet: Pozivamo vse stare člane kakor tudi vse interese za nogomet, da se zanesljivo udeležijo prvega treninga v telovadnici VI. ljudske in meštanske šole na Vočvodni cesti (poleg Stadionu) v torek 2. marca ob 18. Vsak naj prinese s seboj 3 fotografije za verifikacijo in točke oblačilne nakaznice za nabavo copat in brisač.

Vsemogočni Bog je 27. februarja 1943 odpoklical v večnost našo ljubo dobro sestro, sestrično, svakinjo, teto in staro teto, gospodično

ANTONIJO GOLIAS

v 76. letu, po prejemu sv. zakramentov. Pogreb bo v torek, 2. marca ob pol 3 popoldne iz kapelice sv. Petra na Žalah. Sv. maša zadušnica bo v franciskanski cerkvi v sredo, dne 3. marca ob pol 8. Ljubljana, dne 27. februarja 1943.

Zalujoče družine Golias in ostalo sorodstvo

Vsi žalostni sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancom, da se je po vsemodnem božjem sklepu

Ciril Grafenauer

železniški višji kontrolor v nedeljo, dne 28. februarja 1943, ob petih zjutraj, okrepljen s svetimi zakramenti za umirajočo, preselil v boljšo domovino. Rajnega očeta, brata, strica, zeta, svaka bomo v torek, dne 2. marca 1943, ob 2 pop. iz kapelice sv. Kristofa na Žalah sprejeli k večnemu počitavišču pri Sv. Križu. Sv. maša bo darovana za rajnega pri Sv. Cirilu in Metodu v sredo, 3. marca ob 7 zjutraj.

V Ljubljani dne 28. februarja 1943. Sirote in sorodstvo

Po težki dolgotrajni bolezni je danes ob pol treh ponoči umrl prečastiti gospod

JANKO BARLE

župnik pri Sv. Jakobu v Ljubljani

Blagopokojni leži na svojem domu, Florjanska ulica št. 18, do dneva pogreba do 9 dopoldne.

Pogreb bo v sredo ob 3 popoldne iz kapelice Sv. Nikolaja na Žalah.

Svete maše bodo darovane v sredo, dne 3. marca 1943, ob 9 dopoldne v cerkvi sv. Jakoba v pričo pokojnika.

V Ljubljani, dne 1. marca 1943.

Rozka Gorjanc, nečakinja; Albin Dornik, nečak

Neuklonljivi borec

»Naš Gospod in mojster,« je dejal, »je ne-skončno dober in pošilja svojemu nevednemu služabniku v najhujši sili in potrebi sladko tolažbo, kakršno je sam prejel na Oljski gori v najstrašnejših urah svojega življenja. Njemu hvala in večno plačilo in vam, mojster Nikolaj, se iz srca zahvaljujem za dokaz: vaše naklonjenosti in ljubezni. Povejte vsem, ki so mi pripravili velikonočno darilo, o zahvali ubogega ujetega naslednika sv. Petra in da vas vse, vse mesto, iz srca blagoslovim in da nikoli ne bom pozabil, kaj ste mi napravili. Rad vzamem lepo obliko — lepša in ljubša mi ni nikoli bila nobena — in jo bom oblekel za praznik velike noči. In če bo Bog hotel, da me bo popeljal še živega nazaj v Rim, tedaj se bom, to lahko sporočite svojim prijateljem, v tej obleki vrnil v svoje mesto in svoje stanovanje. Ob vsakem velikonočnem prazniku bom do svoje smrti nosil to obleko. Rad vzamem tudi milost, ker mi je potrebna podpora in me reši hude sile, da bi drugim ne bil v nadlego. Bog naj vam z vso svojo najdražjo milostjo vsem podeli veliko sveto velikonočno veselje!«

Ko je papež to govoril, je položil roke na Nikolajovo glavo in mu podelil blagoslov.

Potem je vprašal, če ima Nikolaj družino, koliko je star in od kod je in končno, če ima kako željo.

Nikolaj, ki se je komaj znašel od sreče, je rekel: »Najsvetejši oče, zase ne želim ničesar več. Potem ko sem bil deležen največje sreče, ki je na zemlji mogoča, da sem jaz, stari krojač, smel gledati papežu v obraz, lahko s Simonom rečem:

Sedaj rad umrjem! Toda — če ne bi bilo preveč skromno, imel bi za soseskane željo... Seveda ne vem, če je mogoča...«

»In to je?« je smeje vprašal Pij.

»Bil bi najsmrenejši dan za vso Savono, če bi katoličani mogli enkrat javno videti svojega vrhovnega poglavarja. In tedaj —«

»In tedaj?« je vprašal papež in se zresnil.

»Tedaj bi se Savonci smatrali posebno počaščene, če bi jim Vaša Svetost za spomin podelila obleko, v kateri ste živeli tu kot Napoleonov ujetnik...«

Sedaj se je Pij VII. zopet nasmehnil.

»Če vam je kaj na tem, da prejmete talar starega bolnega moža, se to lahko zgodi; saj sem dobro zamenjal. In namignil je svojemu komorniku, kar je pomenilo, da naj se to zgodi.

»Kar pa zadeva prvo željo,« je nadaljeval papež, »me moje srce sili, da bi jo tudi izpolnil. Toda ni vse v moji moči. Povejte dobrim Savoncem: Če bo papež mogoče, bo prisostvoval svetim velikonočnim obredom v stolnici. V vsakem primeru bo obveščen stolni župnik.«

S temi besedami je bila Nikolajeva audienca končana.

Ko je prišel domov, je bil ves zmeden od veselja. In čeprav je moral vse to pripovedovati mnogim ljudem, ki so prišli k njemu, se ni nikoli utrudil. Kar v začetku sploh ni opazil, je postalo dejstvo, da je imel nenadoma veliko dela, toliko, da je moral najeti nekaj pomočnikov. Kajti, kjer si da papež delati obleko, tam si jo tudi najvišji in najfiniji gospod lahko naroči.

Bilo je 22. aprila 1810, na sveti velikonočni praznik. Zvonovi so ponesli veselje zaradi Vsta-

jenja po vsej deželi in daleč od krasne obale čez modro daljno morje. V pristanišču so bile zasedane ladje, iz hiš v mestu so vihrale zastave in v stolnici so bučale orgle, v notranjstvih pa je bil vsak prostor zaseden in tisoči so se gnetli zunaj cerkve.

Pravkar je prišel papež do glavnih vrat. Mestna duhovščina ga je tam sprejela in ljudstvo ga je kleče pozdravilo. V najsvetlejšem sončnem ble-sku pa se je svetila bleščeča belina papeževga talarija. Čez rame svetli oči ni imel škrlatnega malega plašča, ki ga je krojač najprej napravil, ampak je imel mali plašč iz sijajne snežnobe svilne. Tega je moral mojster Nikolaj posebno hitro narediti, ker mu je papežev komornik dejal, da Njegova Svetost v vsem velikonočnem času ne nosi rdečega, ampak beli plašč. Papež je vstopil v stolnico, sedel pri oltarju in prisostvoval slovesni svetli maši. Nobeno oko tisočih ljudi se ni odmaknilo od blede, slabotne postave pod baldahinom. Vsak je vedel: to je naš papež, to je naslednik sv. Petra, to je pogumni krmar, ki stoji na ladiji svete Cerkve in si ne da od nikogar ukazovati smeri, to je božji bojevnik, ki je storil to, kar si ne bi upal nihče na svetu, da je prevzetnemu Bonapartu javno povedal resnico, mu naštel hudobije in ga izobčil iz Cerkve. To je trpin in mučenec za svobodo božje Cerkve, ki se je rajši izposlavljal zaporu in slabemu ravnanju, kot da bi zatajil njene pravice. Vsak od navzočih je vedel, da je doživel velik trenutek. Ko pa je Pij VII. dvignil svoje roke in jih dolgo tresoč se držal kvišku, kot da bi si hotel nebesko usmiljenje pridobiti s sveto silo in podeliti z blagovenečim glasom papeški blagoslov, tedaj je vedela Savona, da je prejela obenem blagoslov svetnika in papeža.

Spodaj pa je bučalo morje okoli starega gradiča s pretečimi valovi, kot bi hotelo reči: »Jaz sem znamenje večnosti in pred večnostjo ni nihče velik, tudi Bonaparte ne!«

Ta je dal papeža, ki je ostal trden, z vprav nečloveškim ravnanjem v svoji hudobiji, čeprav je bil papež blizu smrti, v juniju 1812 prepeljati v Fontainebleau, da bi ga tu prisilil k odnehanju.

Toda že se je s severa bližal oblak, ki je zatrl Napoleonovo prevzetnost. Še istega leta je videla Evropa Bonaparta bežati iz Moskve v Pariz, njegova sijajna vojska je bila brez moči na zasneženih ruskih poljanah. Dve leti pozneje se je vrnil Pij VII., pozdravljen od svojega ljudstva, spet k svoji posesti, občudovan od vseh narodov in vladarjev Evrope, v Rim in cerkveno državo, ki je bila zopet svobodna.

Napoleon je bil v prihodnjem letu pri Lipseu odločilno premagan in 4. maja 1814 je premagan prišel na otok Elbo. — In po kratkem vzplamtenju njegove sreče v letu 1815 je bil končno premagan pri Waterlooju in poslan v pregnanstvo na otok sv. Helene. Toda ni ga bilo več nazaj. Kot pregnanec in ujetnik je umrl, Pij VII. pa, ki je Napoleon z njim tako grdo ravnal in ga zaprl, ni živel samo ob njegovi smrti, ampak še dve leti potem.

V mnogih savonskih družinah še danes skrbno hranijo majhne kose svilenega blaga. Ti kosci so od obleke Pija VII., katero je ta prepustil Nikolaju in jo je ta potem razdelil. Nič posebnega niso, toda govore prav o značilnih stvareh tudi za dvajseto in prihodnja stoletja.

Prevedel K—ž.

(Konec.)